

Decus Europae. Seu Domus Ursina, origine, gestis, et cognatione principum illustris poetica narratione descripta

Tyrnaviae : Typis Acad. per Frider. Gall.,
1725

EOD - milióny knih z katalogů knihoven více než 10 evropských zemí jsou nyní k dispozici jedním kliknutím myši.

Děkujeme, že jste si vybrali EOD!

V evropských knihovnách jsou uchovávány milióny historických i novověkých knih. Velká část těchto dokumentů může být nyní velmi jednoduše k dispozici v podobě elektronické knihy - eBook. Požadovaný titul si můžete kdykoli objednat prostřednictvím online katalogů knihoven zapojených do projektu EOD (eBooks on Demand – elektronické knihy na požádání). Tištěnou knihu převedeme do digitální podoby a zpřístupníme v elektronické podobě.

Co Vám můžeme nabídnout. (a proč využívat službu EOD)

- Získáte téměř identický dojem, jako kdybyste si prohlíželi originál.
- K prohlížení elektronické knihy postačí běžný software, samozřejmostí je možnost zvětšení stran nebo jednoduchá navigace.
- Můžete si vytisknout jednotlivé strany nebo celou knihu.
- K dispozici máte vyhledávání jednotlivých slov z plného textu knihy.*
- Jednoduše zkopírujete obrázek nebo část textu a přenesete je do jiných aplikací, např. textového editoru.*

* Nelze poskytnout u každé knihy.

Podmínky služby

Objednáním služby EOD přijímáte podmínky stanovené knihovnou, která vlastní knihu. EOD poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům výhradně pro osobní potřebu, komerční využití není dovoleno bez svolení vlastníka dokumentu.

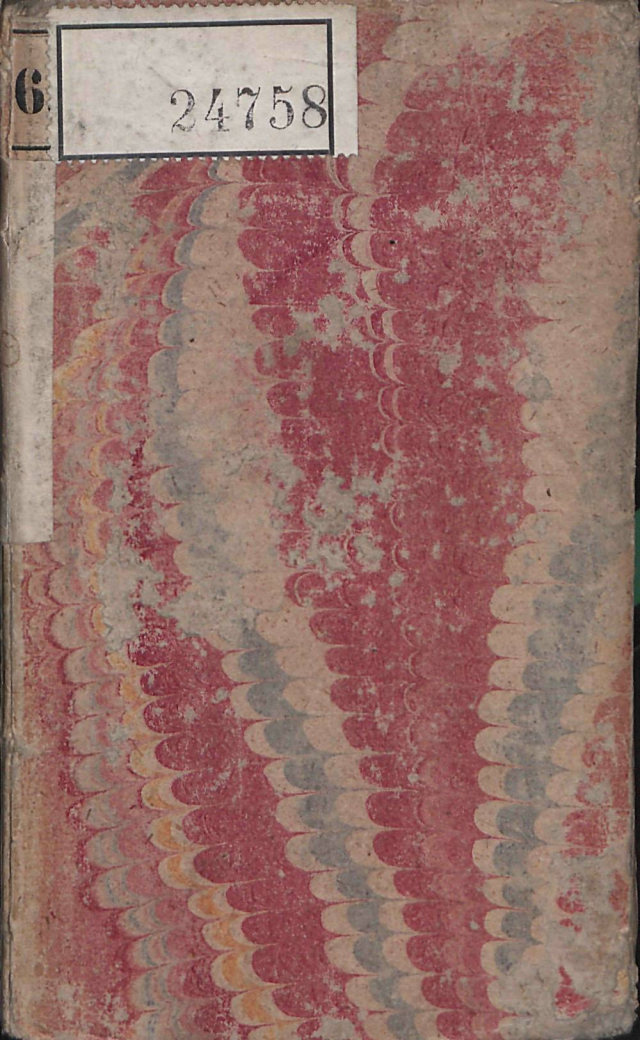
- Všeobecné podmínky - česky: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/cz/agb.html>
- Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/en/agb.html>
- Terms and Conditions in German: <http://books2ebooks.eu/odm/html/vkol/de/agb.html>

Více o projektu

Službu EOD nabízí již 18 knihoven z více než 10 evropských zemí. Podrobné informace o projektu získáte na <http://books2ebooks.eu>

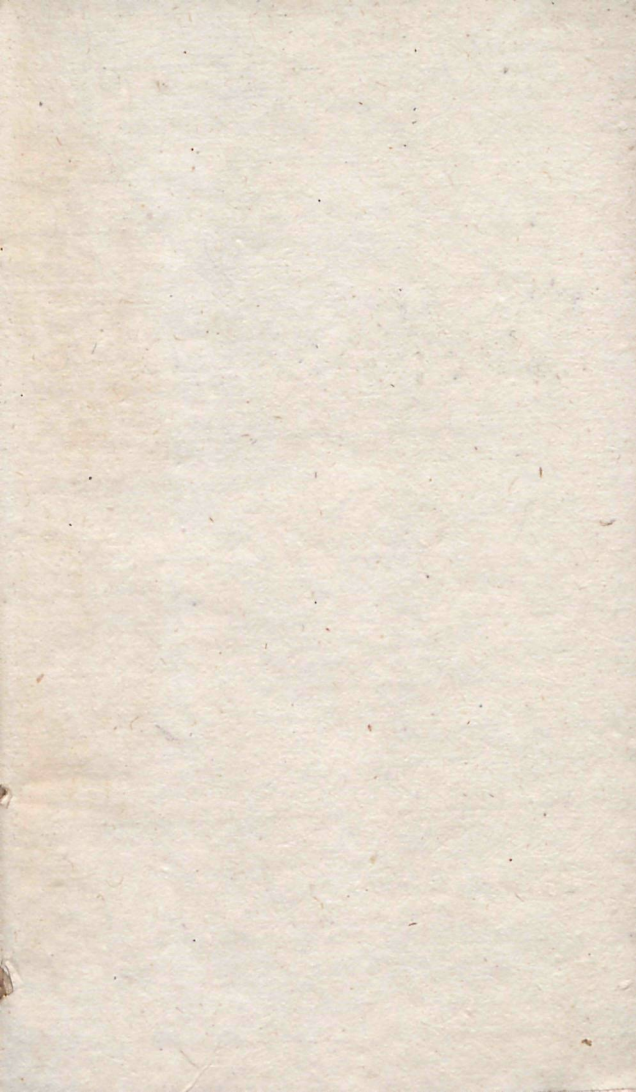
6

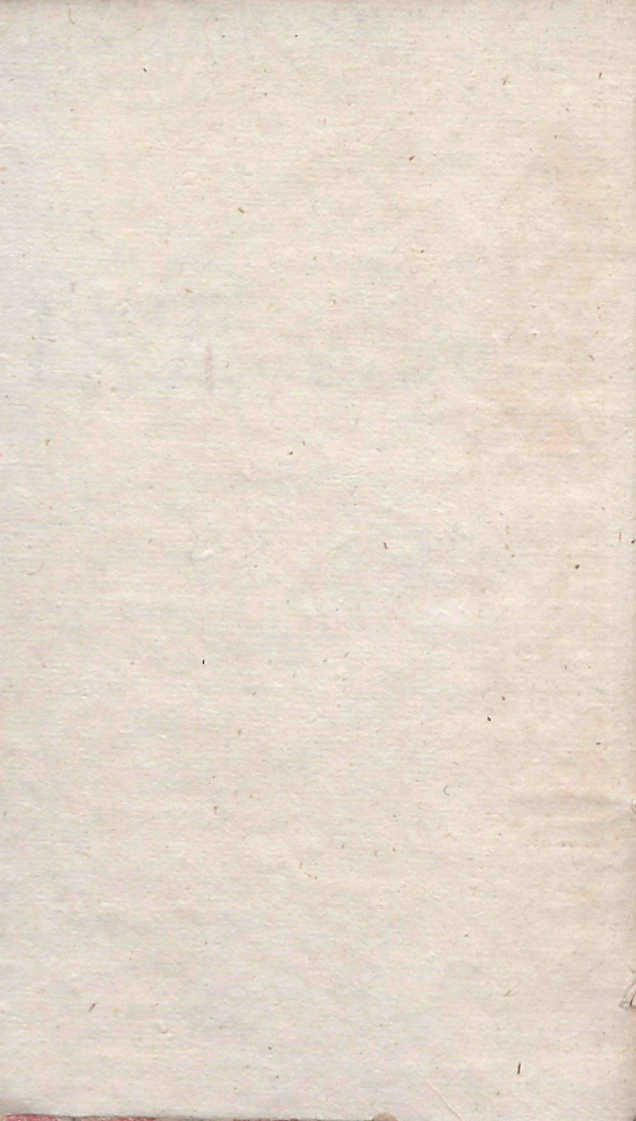
24758

(20872.)

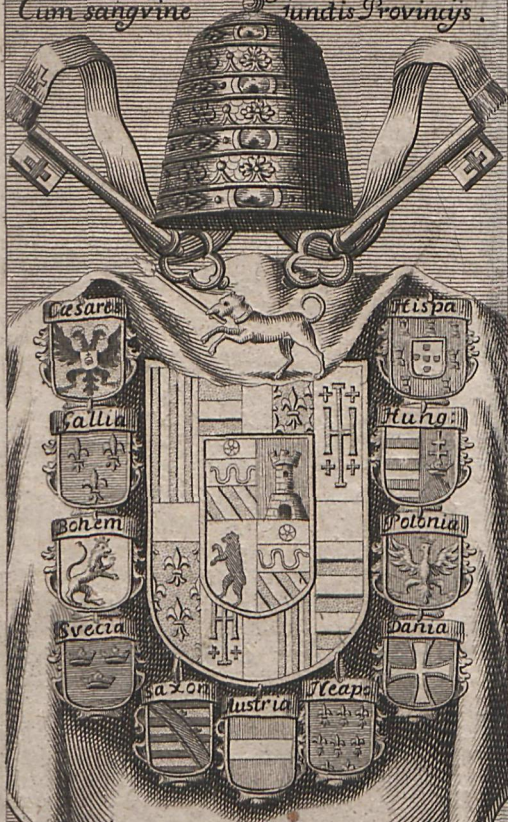
LXVII. c. 56.

Scutum Gentilitium Vrsinorum
 Ducum de Gravina &c
 Cum sanguine iunctis Provincijs.

Hic solum ex Vrsinis XXXX Canon
 Pontifices, et quintum Sinesmum
 Benedictum XIII nunc Felicitate seditionem
 ex primimus.

DECUS EUROPÆ.

S E U

DOMUS URSINA,
ORIGINE, GESTIS, & COGNATIONE
PRINCIPUM ILLUSTRIS
POETICA NARRATIONE
DESCRIPTA.

Occasione annuæ recordationis electi in

Pontificem Maximum 29. Maji An. 1724.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI XIII.

A N T E A

VINCENTII, MARIE,
S. R. E. CARDINALIS
URSINI,
DUCIS DE GRAVINA DICTI.

H O N O R I

*Illustrissimorum, Perillustrium, Reverendo-
rum, Prænobilium, Nobilium, ac Eruditorum*

D O M I N O R U M, D O M I N O R U M
NEO-BACCALAUREORUM,

Dum

*In Alma Archi-Episcopali Universitate Soc. J. Tyrnaviensi
Primâ AA. LL. & Philosoph. laureâ condecorarentur.*

P R O M O T O R E

R.P. PAULO KOLOSVARI

è Societate Jesu, AA. LL. & Philosoph.

Doctore, ejusdémq; Professore Ordinario.

*Ab Illustrissima Humanitate Tyrnaviensi dedicata Anno
M. DCC. XXV.*

Tyrnaviæ Typis Academicis per Fridericum Gall,

24758

ILLUSTRISSIMI,
PERILLUSTRES, REVERENDI,
PRÆNOBILES, NOBILES,
AC ERUDITI
DOMINI, DOMINI
NEO-BACCALAUREI.

*Eddimus tributum Poëta; vel
inde digni minùs laureâ, quod
meritis effeceritis Vestram.
Porrigitis ed hodie gloriam, quod
nec aspirare licuit Vatribus: tantum no-
bis feliciores, quantum nos absumus à
Philosophia. Exterum quid (siquid ta-
men exterum Philosopho) elegos subiisse, ne*

*miremini: Vestrum est; est, Patria,
quam Urfinis conjunctam sanguine in
Bela IV. Hungariae Rege per Cunegun-
dam meministis. Inerit operi vitium; sed
illud amplitudo materiae deterget. Et ne
Patriæ solùm gaudii daretis hodie argu-
mentum, Italiam ipsam in Vestri ho-
noris felicitatem excivimus. In eo tan-
tùm vobis invisi erimus, quia rudes;
qui tum Vestrum esse, & meritò, quid-
piam dicitis, cùm vitii in illo superest
nihil. Tenuis adhuc penus est; at ubi
in id, quò vos, eniti studiorum conti-
gerit, paria meritis Vestris, id est,
immortalia, adferemus. Dabitur operi
pretium, dum favisse Vos labori no-
stro gratulabimur. Vivite, & favete.
Ita precatur*

HONORI VESTRO

Additissima

Poësis Tyrnaviensis.

P R Æ F A T I O.

I cecinisse licet , licuit tamen usque Poëtis ,
 Quæ canimus , quamvis sint tua , Roma lege.
 Fortè rudes operum venient in carmina Musæ,
 Dilue , si venient , qua decet arte , scelus.

Si nuli Peligno cuperes te credere Vati ,
 Debueras nullò Roma stetisse loco.
 Plus mihi , quod timui , sunt metra peracta lituris,
 Ista tamen subeat prima litura manum.
 Deme mihi pretium ; pretium rude carmen habebit ,
 Si recitet Domini stemmata magna tui.
 Ipse reformido (quis enim tua versibus æquet
 Numina) quem poteram non tetigisse , Jovem.
 Ampla seges Vatum est : fuerat minus æqua canenti
 Altera , dum pietas duxit in ista manum.
 Urfinos memoro , divamque ab origine stirpem
 Quòdve decus meruit nôsse , vel unde , canam.
 Fabula , si subeat (sed erit pars fabula) versum ,
 Hanc licuit , memini , Vatibus ire viam.
 Non tamen à vero , quod amant , mea plectra remittam ,
 Est mihi , cur valeam dicere : Vera leges.
 Ipsa dabas fidos , Vatum Dea , Roma libens
 Ipsa tuam es , calami munere , pacta fidem.
 Miraris tenuem , (mecum mirabere) molem ,
 Et leve de tanto semine ludis opus ;
 Non licuit velis , cur nescio , grandibus uti ,
 Hæc quoque , quæ tendam carbasa , cura fuit.
 Quin res tanta mihi est , quantæ subsistere summo
 Æneidos Vati grande fuisset opus.
 Urfinos majora decent , quin maxima , dices ,
 Fit domus hæc , metris non satis æqua , minor ;

Parce : leves elegos animo meliore piamus.

Dum mihi, quæ Teucris Pallas, iniqua fuit.
 Perdere quem decuit, pereat precor ille, libellus.
 Qui leve (materiæ parcito) pondus habet.
 Sit satis (hæc veniam poterit meruisse) voluntas,
 Quæ dederit pretium versibus una meis.

D E P R E C A T I O
 AD SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM
 PONTIFICEM MAXIMUM
 B E N E D I C T U M XIII.

PArva tibi, majora placent, sunt cura Poëtæ,
 Quos levis, aut poterat nulla, decere fides.
 Rara fides Vatum est; non est tamen error in illis.
 Hi quoque, sit liceat fabula, Numen habent.
 Stemmata quòd recitem, damnas: damnabor iniquè,
 Magna rudem sùbeunt nomina sæpe chelyma.
 Astra metrum faciunt, veniunt ad barbita Divi,
 Et quod amat titulis pondus inesse suis.
 In modulos cogunt (non est scelus) omnia Vates.
 Hinc erit, unde meæ sis pius usque lyræ.
 Si rudis, ut rudis est, referat Tua nomina versus,
 Sit volupe, in minimo Te quoque Vate legi.
 Digna petis meritis? fac sæcula prima renasci.
 Tum bene Te Naso, si tamen ille, canet.
 Fecit amor carmen, quod, si patiare, lituris
 Solvero; sed multi temporis adde moram.
 Damnrâam, nec enim voluit placuisse, laborem,
 Et tantum timuit sumere carmen onus.
 Jam prope, quæ cecini, Vatem cecinisse pudebat.
 Dum tenuit, poterat me tenuisse, metus.
 Me pietas, quæ summa Tibi est, facit esse disertum.
 Musaque, quòd valeat Te, facit illa, loqui.

Debu-

Debueram doctæ calamum donare senectæ ;
 (Hæc modò si fuerit laudibus æqua tuis)
 Credere quàm levibus sinè Numine carbasa ventis ,
 Addere , vel minimæ pondera tanta rati.
 Si quod inest vitium Patrem tetigisse Quirinum ;
 Quod malè condiderat , vix amat author , opus.
 Scripsimus : ista meæ restare piacula Musæ
 Sentio ; fac veniat crimine pæna minor.
 Copia , quæ patuit de Te mihi plurima fandi ,
 Hos voluit tenues magna subire sinus.
Ursinam placuit revocare ab origine gentem ;
 Ast animis visa est Musa favere minùs.
 Ambiet exiguus (parces) Tua stemmata limes ,
 Et repetet mediis littora Phœbus aquis ,
 Nam pudor , & spatium mea tollere vela coëgit ;
 Ille Jovem timuit , temporis istud erat.
 Si quantum immensæ credis miracula famæ ,
 Ipse velis tanti non nisi Vatis opes ;
 Omnis iners calamus , quamvis foret ille Maronis ;
 Hunc timeat ; timui sic ego , nôsse Jovem ,
 Partiris titulos : aliquid rapit Hungara tellus ,
 Semet ab *Ursino* Præsede major ovat.
 Obruimur famâ : partem tibi demito laudis ,
 Fors erit , ut possis me quoque Vate cani.
 Scandere quod valeas folium , Tibi vota parârunt ;
 At virtus folium , quod merearis , erat.
 Quos atavos veneror , dicam (nî sacra vetaret
 Verba fides) quoddam Numinis esse genus.
 Nomina si regnis confers , tædâsque jugales ,
 Quêis amor *Ursinam* junxerat antè domum ;
 Tum Reges venient , veniet de sanguine Cæsar ,
 Rex erit , *Ursino* sanguine , quisque tuus.
 Discat honor tantæ mirari nomina stirpis ,
 Et plus , si quid habet , non cumulâsse gemat.
 Occiduas si quæris aquas , si prima diei
 Atria , quâque sua promicat *Ursa* face ;

Esse tuum dices ; raroque modestia vultu
 Annuet , hæc testes sanguinis esse Tui.
 Sæcula stirps numeret , summo contermina cælo ,
 Æmula cum socio sole recurrat iter.
 Lenta tuos Lachesis (Superi dent, neverit annos,
 Ampla sit à cæpto facta labore colus.
 Parcite Phœbeæ (valeant hæc vota) quadrigæ
 Flectere per celeres aurea fræna vias !
 Qui modò prodigiis Româ memorante triumphas ,
 Tu poteris Româ non nisi flente mori.
 Annis adde moram (quod erit) vix sæcula mille,
 Gesta , sed hæc Musis quanta futura ! canent.
 Vive Pater populi , meritos dabit orbis honores ,
 Qui jam de meritis crescit uterque Tuis.
 O Qui nominibus cùm sis generosus avitis
 Ipse velis studiis mitior esse meis.

SYNOPSIS HISTORICA
 De Familia Ursinorum Principum, Ducum
 de Gravina &c. Cui Narratio Poëtica
 innititur.

I. **U**biam Ursinæ Domûs esse originem , grande antiquitatis est argumentum : quasi memoriam illa prævertisset hominum , quæ tanta semper exstitit , ut semper possit memorari. Nata fuit ubique stirpis suæ principium , quæ ubique imperavit ; adeò , ut Europam forè totam domum dixeris natalem , quam , ut suam diceret , gestorum magnitudine effecit , in eo iniqua posteris , quod illuc exporrigeat gloriam , quod nec ingeniis eniti continget. Cantabris Galli invident : utrisque Italia ; tantùm sibi in Ursinos facientes juris , quantum hi accepere meritorum , ut ab omnibus peterentur. Umbria , Gothi , Vandalique litem subeunt , dignam certè tantis populis , quia pro Ursinis pugnatur. In id tamen omnium mens cecidit : Italiam meruisse , ut Ursinos ex suis nominet , adderétque tribus antiquissimis familiis Columna , Sabelli

belli, & Conti quartam Urfinam: quarum ultra major sit, quum disces verius, cum nullam altera autumabis minorem; adeo prima Italiae domus qualibet, ut singula orbis ultima esse mereatur. Annales excute, qui parem cum Regibus fecere semper Urfinorum memoriam. Ab Aniciis Consulibus Romanis se se erexisse pondus sit, non hodie natos. Annorum seriem à stirpe hac Nobili exactam, nec ab iis quidem petieris, qui digno sanè labore Urfinorum gesta in codices etiam majores distraxere. Christi eam Divis Natalibus quidam attribuunt; merita omnino, ut cum DEO nasceretur, quæ tot ex se Divos cælo transmisit.

II. Romanæ nos opinioni subscribentes, sic originem desumimus. Erat, ut Vandali, Gothique armis se peterent; posremos Aldoinus Ducis titulo moderatus, acrius hosti insistens, & victoriam posuit & vitam. Luteria thori socia in Coniuge amisâ fortunâ Flandriam petiit novos marores inventura, quos fugerat, ut bis jam extra Patriam esset misera, quæ semel esse infelix recusarat. Enixa quippe ex Aldoino filium Mundillam (quod nomen si è Gothico traducas, Patre orbem exprimet) peperit simul dolendi materiam, dum & nutrice filium, & seipsam privans filio, nescio, an plus fatis, an marori moriens concesserit. Mundilla materno privatus ubere, invenit feram, quæ lactaret; ne vel origine minores dicas, quos equarunt, Romanis fratribus, Urfinos. Ursa namque matris subiens officium, lacte providit infanti Mundillæ, donec is, & Matrem nollet Ursam, & amaret, id est: annis adoleceret, & ab ea nomen Ursi Flandrici sortiretur. Meritus subinde adultus sub Valentiniano Cesare stipendia, eò bellicam produxit virtutem, ut Umbriam natius in mercedem illuc semet eveheret, unde Europam ferè totam sibi posteri vendicarent; & cum extra Oceanum toties messuisset victorias, ne Oceanus se nesciret magnum, haustus clade navali Mundilla mare interitu suo fecit famosum, qui Regna penè omnia in sui famam excivit. Atque ex hoc Poëseos nostræ primum desumpsimus argumentum.

III. Mersam crederes in Mundilla Urfinam tot sæculorum,

lorum, quibus superest, fortunam; at in Cajo Flavio, Orso, nescio unde terrarum, fervente tum in Italia bello è Mundillæ Urſi Flandrici posteris in Neapolitanum Regnum confidente, novam quasi vitam, & propaginem recepit. Is quippe aded semet diviſit in plures, ut ubi Reges, Ducēsque se ſuſtollant, ſemper aliquid invenias ſanguinis, quod à Flavio emanavit. Hunc igitur Patrem Urſinorum annales memorant, qui in ſe uno tot complexus eſt ſæcula, quibus vivendo Domus Urſina pugnaret. Dignus laudari à poſteris dum tot reliquit orbi prodigia, quot de illuſtri hac radice Urſini ſurrexere. Regum factus eſt Pater, & Principum, laborante natura ſæculis, ut in una hac ſtirpe, quidquid ſparſim decoris contulit alibi, brevi compendio abſolvat.

IV. Ab hoc proin ſecundiffimo Patre Umbria, & Romandillæ primùm Urſini imperabant, unde duplici velut Nilo Principes de Amandela, Solafra, Taranto, Nola, ac Gallutigenati: Comites Pitigliani Tagliacozzo, Pacentro, utriusque Zentæ in Dalmatia, Materæ, Nerularum, Muri, Suani, Galerî, Angvillaræ prodiere. Vallatæ, pene totius Apuliæ, 6. Urbium Archi-Epiſcopalium Metropolitana-
narnum, 30. Epiſcopalium, 400. Caſtellarum, villarum & Oppidorum Domini, Duces demùm de Bracciano, Aſculano Venofa, Monte rotundo, & hodie Gravina longa annorum ſerie progeniti ſunt. Naſti ſunt Urſini Gravina Ducatum Clientelari nomine, & Romanum Antiſſitem felici ſanè tributo Regem, cui pareant. In Benedicto tamen & Ducem, invenies, & ſubditum nexu pulcherrimo; dum quantum Pontifex moderatur Eccleſiam, tantum Gravina Ducem, id eſt ſeipſum, accipit in clientelam, & à ſemet ſibi proliciens tributum, Princeps idem, & ſubditus efficitur.

V. Metiare jam ex potentia Urſinorum dignitates, & ſplendorem, quæ levi calamo hîc adſcribimus. Vel inde magni ſint, quod 19. Diviſi adſcriptos è ſuis gratulentur. Habe eorum Catalogum.

Anno	Anno
Ursinus Episcop. Bitur. 225.	Adalbertus } Episcopi Pra-
Joannes } Ursini Marty.	} geneses 997.
Paulus } 362.	Gaudentius } 990.
Ursinus Presbyter. 500.	Joannes Episcopus Tragur,
Scholastica soror S. Bene-	1100.
dicti. 540.	Bernardus Episcopus Aprun.
Volusianus Martyr Archi-	1122.
Epif. Tolofanus. 570.	Jordanus S. R. E. Cardin.
Benedictus Monachorum Pa-	Cistercien. 1188.
triarcha, <i>cujus etiam Nomen</i>	Valerius Episcop. Nucerin.
<i>Sanctissimus Noster accepit</i>	1228.
570.	Matthæus } 1297.
Paulus I. Pontifex. 757.	Latinus } S. R. E. Cardin.
Batildis Clodovei 2di, Gal-	Domini 1327.
liæ Regis conjux. 665.	Joannes Ursinus Monachus
Gregorius Magnus Pontifex	Cassin. 1330.
540.	

Romanos Ecclesiæ Antislites adnecto : Stephanus III sedit Anno 752. S. Paulus I frater germanus Stephani, Anno 757. Celestinus III Anno 1191. Nicolaus III Anno 1277. Benedictus XIII. Anno 1724. hodie feliciter imperans. Magna Pontificum Nomina, quibus Roma, se Romam esse, id est Orbis Caput nobilissimum ob gestorum gloriam adscribat. Cardinalium 40. Archi-Episcoporum ferè 70. Episcoporum 150. Nomina, quin & genuinum numerum inire non licuit.

VI. Ab Ecclesia ad Regna digrediar, & honores, quibus Ursinum steirra abundat veriùs, quam illustratur. Duces Saxonie numerat 7. Brandenburgi Marchiones 13. Senatores Romanos (Regali quondam honori par dignitas) censet 72. Gravina Duces 16. his adde Duces de Bracciano &c. Pro-Reges duos : Gentilem Ursinum Caesar : Venceslai supremum Exercitus Ducem, demum Bohemice Pro-Regem creatum. Familiam Illustrem Rosenberg de Ursinis in Ducatu

Cli.

Clivia, & Carinthia, in Carniola verò sub nomine Blagai de Urfinis instituisse creditur. Alterum Ursum Urfinum Anno 1457. Regni Neapolitani Pro-Regis titulò donatum. In Germania Nobilissimam Domum de Rapolistain ex duobus Fratribus Urfinis Spoleti dominantibus circa Annum 1200. In Gallia verò ex aliis Urfinis, Duces Remenses ortos esse plerique contendunt. Summos Belliduces recenset stirps Ursina prope 100. Ex his 10 militem Pontificum moderati, 5. Romano Populo, & Urbi, 4. Neapolitani Regni, 4. Venetæ Reipublicæ (cujus Nobilibus adscripta est Anno 1426.) atque aliis alii Principum copiis præsuere,

Romanam Urbem Præfectorum titulò gubernavere 4. ex quibus summa virtute, & meritis emicuisse bini: Franciscus (Anno 1430.) & Joannes (1437.) Gravina Duces. Gonfalonieros, alias Florentiæ Præfectos, relictis plerisque honorum titulis 6. memorant. Compose jam hæc omnia, & gratulare tot regnis initam cum Urfinis necessitatem sanguinis, quam paucis attulisse suffecerit.

Ursina Principes exteris Regibus conjugiò sociatæ.

S. Batildis.	Clodoveo 2do Gallia.	] DANIE. REGI
Batildis altera.	Dieterico Saxoniae.	
Agnes.	Primislao Polonia.	
Gunegunda B. Marg. Mater.	Belæ IV. Hungaria.	
Adelhaida.	Svenoni 3tio.	
Agnes altera.	Henrico 12.	
Metildis.	Christophoro 1.	
Elisabetha.	Christophoro 2do.	
Catharina.	Gustavo Sveciæ.	
Duæ aliæ Ursinæ Principes.	Duobus Britannia.	
Isabella.	Ferdinando I. Neapol.	]
Maria, Vidua Principis Ror- nandeli Ursini.	Ladislao Neapolitano.	

*Ursini Principes exterorum Regum, &
Principum Filiabus Conjugiō so-
ciati.*

Arabonus Ascaniæ Dux.	Affalæ Vitichindi M.)	Dan.Reg.	FILIÆ
Duo Brandeburgi Marchio- nes.	Saxonum Ducis sorori Beatrici, & Catharinæ Bohem. Regum.		
Urfus Augustalis Septemvir.	Judithæ.		
Joannes Ursinus.	Sophiæ.		
Corradus.	Sophiæ alteri.		
Poncellus.	Agneti Theſſaliæ Regis.		
Joannes Jordanus Braccian. Dux.	Mariæ Alphonſi ſecundi Neapol. Reg.		
Hermannus Brandeburgi Marchio.	Annæ Austri. Alberti I. Imperat.		
Otho Parvus dictus.	Edvigi Rudolphi I. Imp.		
Poppo Ascaniæ Princeps.	Gondevinæ Ludovici pii Imperat.		
Albertus I. utriusque Sax. Dux.	Helenæ Othonis 4. Im- perat.		
Ursinus Comes Nolæ.	Alphonſi Regis Neapo. Sorori.		

cum qua dotis titulō adeptus est Ducatum Amal-
phitanum.

VII. Illustram hanc igitur natus Domum Natalem Be-
nedictus XIII. hodie Ecclesiæ Caput, Majorum in se vir-
tutem omnem collegit, illo solū major omnibus, quod an-
tequam Petri sedem adiret, semper illam meritis fuerit, pri-
us jam Pontifex meritis, quam diceretur, quasi percassent Su-
peri, si tot gravem virtutibus Patrem purpuratum, eō non
donassent solis, quod celo tantum inferius, & quia celis tan-
tum inferius debitum Benedicto. Orbi is primū natus sub
Annum 1649. Romæ 2. Februar. Ferdinando Gravinae Du-
ce, & Matre Joanna Frangipana de Tolfa Ducis de Gru-

mo filiâ stirpis hujus ultimâ genitus. Dignus Pater, qui vivat famâ in annalibus; dignior Mater, quæ recepto ad Superos Conjugè è throno claustrum reperit: S. Dominici Familia, metamorphosi ex hoc magis laudabili, quia rariore, adscripta. Sacro in fonte prælusit cælum Petri nos habituros amulum in Benedicto, dum Petri, & Francisci nomen Genitores Serenissimi eidem imponent. Ne quæsieris acta in primo ætatis flore; egit illud, quod Caput quondam fidei futurum præluderet. Sed en novum Aquinatem profugum? vertente enim anno 1667. Sacrum Dominici institutum 12. Augusti Venetiis domo citra Majorum veniam se proripiens sequi maluit, ac clarere in purpura, quam tamen ætate in 23. annum producta, 22. Februarii 1672. Clementis X. non jam donò, sed imperiò admittere est coactus. Manfredoniâ (1675.) Cesenatenâ ab Innocentio XI. (1680.) demum Beventana mitra (1686.) insignitus tantum profecit cognatis sibi virtutibus ut, quod nomen Petri Gravina quondam dux usurparat, exactis summis officiis tandem 29. Maji 1724. deferret in solium; post trinas velut insulas dignè susceptas trinâ rursus coronâ ornandus Magnus Ecclesiæ Præsul effectus. Incedit etiamnum Roma lætitiis, nactam se in Benedicto miraculum, habitura forsân, quem 19. Divis adjiciat aliquando. Pene se major Urbs facta est sedente jam Benedicto, & unum id vulnus alit animò, se majorem adhuc fieri non posse, ut super orbem evectâ dignitate sui Capituli humana esse desinat, quæ in Benedicto ipsum ferè cælum acceperit. Obiit casas miserorum, nunquam sinè Cælo, quia nunquam sinè seipso; ægris citra medicinam id conferens, quod sinè prodigio redire in integrum non posset. Habeat posteritas in hoc Principe quod discat: imò admiretur unius anni circulò tanta ab eo gesta fuisse, quò longa annorum ambitu multis eniti non licuit. Metuant improbi, quod jam sensere fulmen; & meliore transitu à licentia ad pietatem, ament feliciter, quem impunè oderant, nî magno sceleri adjicientes majus, discant cum penitudine nihil

hil in Romano Præsule Ursino minùs esse magnis Pontificibus, qui unum id vitium extra crimen circumfert, quòd, aut par sibi inveniri, aut pro meritis laudari non possit.

VIII. Rudi nos hæc, & manco fere calamò attemuimus: brevitate si incuses, Poëtam me profiteor; si damnes me longius progressum extra versus, vitio ne dederis. Codicibus alii Ursinorum gesta commiserè, quæ nos tempore prohibiti exili hoc argumento inclusimus. Vellem, liquisset extra legem carminis argumentum istud scribere; sanè citra Poëtarum somnia, faciliùs assequi, in quantum se laudis Ursina gens exporrigat, potuissem. Si quid veritati minùs favens (at curavimus, ne quid sit) repereris, scriptorum, qui abundant, genio apponas. Sunt autem. Sanforinus, Zazzara, Amiranus, Gemurinus, Marra, Ciaconius, Abbas Justinianus, Sarnelus Ugheilius, Schönlebius in Rosa Ursina, Panuinus, Spenerus, P. Dominicus Viva, P. Christ. Schainerus S. J. Dominus Fabius Caracciolus, Joannes Blævus in Atlante, & autographum Romanum, quos, si libet, ut dignum est, de URSINIS Consule.

DOMUS URSINA, POETICA NARRATIONE DESCRIPTA.

§. I.

*Roma Principe suo destituta post obitum
INNOCENTII XIII.* ad Jovem gemitus, & vota.*

A Urea nascentis (Dominæ sed iniqua Quirinæ)
Si meminisse licet , tempora veris erant.
Primus honor nemori ; rediit sua forma Napæis ,
Sors ubi Tarpejam vestiit atra Deam.
Phyllis amavit oves ; Najas redamaverat undas ,
Roma tamen viduas fleverat orba faces.
Forma Deæ cecidit (vitium fecêre timores)
Dum grave , sveta Deos vincere , vulnus alit.
Jura dabat lachrymis , quæ jura negavit amori ,
Plus poterant lachrymæ , quàm sua lingua , loqui.
Vicit labra timor , nubem meritura Sabæam ,
Fugerat , apta legi sensibus ora , Venus.
Pepla fluunt capiti ; puduit flevisse videri ,
Quæ toties populis martia jura dedit.
Quid quid erat , vix Roma fuit : jus omne querelis
Credidit , unde suas Tibridis auxit opes.
Sæpe tulit memores animo moriente dolores ,
Hancque dabat , si quam , vocibus ire viam.

Redde

(*) *Mortuus est Sanctissimus Dominus Noster INNOCENTIVS XIII. 7. Martii 1724.*

Redde diem (sic fata Jovi) frontisque serenum,
 Si tua, pacta fides suggerit ista, vocor.
 Sceptra fero populis, populi modò passa ruinam,
 Quòd patiar, sceleris pars erit esse Deam.
 Cum ferem, parvùsque daret mihi mænia limes,
 (Si mihi, qui foveat mænia limes erat)
 Non nôram lachrymas, quas nec didicisse vacabat,
 Sors tenues, censu divite, fecit opes.
 Æmula jam Superis, Numen Dea facta requiro,
 Vix hoc, quod pereat, porrigo læsa caput.
 Sæcula quæ memoro, faciunt mihi sæcula fletus,
 Tantane de Domini funere Roma cadam?
 Fac leve sævitæ spatium, magè sævior illo
 Fulmine, quò superas concutis ipse domos.
 Crede mihi, meliùs me non sensisse juvabat,
 Quæ nova, Contao sunt data sceptra viro.
 Occiduos cineres (non sum tam barbara, restat
 Et sinus, & grati pectoris ardor) amo.
 Vivit adhuc (vivet) cuperem minor ille fuisset,
 Plurima qui minimæ verba paravit, amor.
 Dum tua Tarpejæ posuissem Numina rupi,
 Hæsurâ dederas talia dicta fide:
 Est pretium coluisse Jovem: servaberis ævo,
 (Sed queror à pretio nunc abiisse Jovem)
 Vertere, qui valeat, (fulmen tua verba probavit)
 Regna, vel imperio tela det, ullus erit.
 Prima caput tolles; primos decernet honores
 Orbis, & à summo es, primâ futura Jove.
 Aut ego deserta, quod nollem, rupe priores,
 Deposito repetam fulminis igne, lares;
 Quàm desit, qui sceptra manu, qui tractet habenas
 Impiger, aut viduas qui sinat esse faces.
 Facta mihi tanti es, possim quam tutus amare,
 Grandia vel meritis reddere dona tuis.
 Sæpe preces placitura dabis; sed pondus habebit
 (Ah habeat) gracili proditus imbre dolor,

Sub juga , polliceor , veniet gens barbara , tantæ
 Pareat ut Domiæ , vix juga facta putet.
 Martis eras soboles ; sed eras Jove digna creari ,
 Non valeas , nisi me Judice , Roma mori ,
 Ipsa modum poteras ternis posuisse Deabus ,
 Lis ubi formosas quæsiit illa genas.
 Si studium Paridis (non liveo) Roma fuisses ,
 Quàm foret in pretio Tyndaris ulla suo !
 Te Tibridis servabit amor ; Te turba procorum
 Ambiet , at thalamis Roma sit apta meis.
 Es Jovis (ah utinam vitium data verba recusent)
 Hic quoque , si livor provocet , arma feret.
 Hæc quondam , memini , placido gravis ore canebas ,
 Sed rapuit vacuum ventus , & aura fidem.
 Ergo jube titulum miseræ meruisse , nec illud ,
 Quò dici valeam maxima , redde decus.
 Omnia si confers , merear licet omnia , mitte
 Qui regat ; hic summi muneris instar erit.
 Si cupis , ut peream (dii dent mihi posse perire)
 Non ego sim telis prima petita tuis.
 Tot tibi sunt artes , quot sunt tibi verba , nocendi ,
 Parce , quòd hæc culpæ conquerar apta tuæ.
 Jam minùs invenio , quàm sis mihi pactus amorum ,
 Quòd peream , laudis pars erit una tuæ.
 O mea , quòd placuit , mallet minùs apta fuisset ,
 Quæ toties oculis forma cupita fuit.
 Si placuere genæ , veniam modò deprecor illis ,
 Hæc poterant Dominos arma movere Deos.
 An ludar , sensimque fleam mea damna pudoris ,
 Hei mihi , si longas det dolor iste moras !
 Finge tibi miseram , nisi dedigneris amare ,
 Anne pium miseris , quod queror , esse pudet !
 Hæc tibi si subeant (lachrymas simul addimus istis)
 Imposito viduas Principe deme faces.
 Sic mihi , sic populo , sic tu misereberis orbi ,
 Sic poteris fatis reddere fata meis.

Conticuit tandem, nimbisque potentiùs usæ;
 Excipit exanimes dextera lassa genas.
 Officium famulæ subiit manus utraque; donec
 Explicuit placidus vincula nigra sopor.
 Scilicet, est pretium lachrymis, pondusque querelis,
 Aut lachrymæ, aut fidus Numina flectit amor.

§. II.

*Roma lachrymis indormiens in Regiam
 Morpheï deducta ab eodem con-
 solatur.*

Interea tacitis se se Pater aureus umbris
 Induit, occiduis jura daturus aquis.
 Jamque Phlegon roseum submovit dentibus aurum;
 Nubila demeritam fessa tulere diem.
 Cynthia stelliferos, pulso Titane, triumphos
 Duxit, & in niveo condidit arma lare.
 Plurima nox tetram, cælo tamen usa serenâ,
 Conteo sumpsit funere mæsta togam.
 Parrhasiæ risere faces Junonis ad iram,
 Ursaque, deposito Virginis ore, micat.
 Ponè vigil reducem discurrebat Arcas in orbem,
 Quærit adhuc dubio, quo micat igne, Patrem.
 Grandior Icariam (Superi ventura docebant) (*)
 Sirius æstivo referat ore facem.
 Excubitor denos in Bello Miles Orion
 Excoluit tacitæ lampadis igne sinus.
 Roma papavereum petiit sopita theatrum,
 Regnâque pacifici, si modò regna, Dei.
 Somnia mentitos texebant ordine versus,
 Fur prope, qui raperet lumina, somnus erat.

(*) Signum Sacri Ordinis Prædicatorum, ex quo
 Sanctissimus Noster est.

Regia tum patuit, vel si magè dixeris umbra,
 Condere quisque sibi, qui vellet, ausit opus.
 Mensa tenet medium (tum fors nova sacra parabat
 Morpheus) & multò nox fuit acta merò.
 Fervet opus mensis, comitantur pœcula votis,
 Sunt tamen hæc tacito (lex erat) acta lare.
 Fit sonus: increpuit non fidæ pessulus auræ,
 Impetiit, lento pollice, Roma fores.
 Ut simul accessit, tenuère silentia mensas,
 Cœperat ignotos, quæ Dea visa, Deos.
 Morpheus umbrosam Divæ substraverat urnam,
 Pristinus à primo solvitur ordo thoro.
 Ille locò refugus jussit succedere, quisque
 Officiis voluit primus adesse suis.
 Obsequiò pugnavit amor; quin Delia vultu
 Candidior, niveas imbuat igne genas.
 Tum brevibus, vetuit mœror quia pluribus uti,
 Diluit urbanas anxia Roma preces:
 Tollite sollicitos, inquit, mihi pectoris ignes,
 Conticuit, mediis pervia facta, vadis.
 Ast Pater, ut famula Romæ bibit aure loquellas,
 Arrigit impexæ tempora nigra comæ.
 Bisque papavereò circumdans tempora fertò,
 Qua licuit, cæpit talia, voce loqui.
 Res tibi difficiles (novi) facit æqua labores,
 Sacràque (sed ponet) linthea turbo vehit.
 Cæde metu, meliòrque tuo da fræna dolori,
 His faciam dignis fletibus esse modum.
 Define curarum: passisque impervius alis
 Grande, sed optato sydere, monstrat iter.

§. III.

Roma in campos Elysios Romanorum deducitur.

JAmque iter ingressis mœror crescebat eundò,
 Et via quæ lachrymis, passibus æqua fuit.

Spe trahitur tenui ; sed spe sibi spondet eadem ,
 Nî vitiet livor pectora , Roma caput.
 Sæpe reformidat , ne quos fugit illa timores ,
 Flebilis , è veteri semine reddat , amor.
 Adversa se fronte petunt , renovântque duellum ,
 Hinc metus , hinc dubia spes jacet arma manu.
 Viderat ût vulnus (pars est námque ille Deorum)
 Morpheus , hac animi vulnera voce levat :
 Regna ruunt redeúntque suis nascentia fatis ,
 Pallida regales , lex monet ista , fores.
 Ludibrium fati trahimur ; primâque notatus
 Luce , gemit vitæ busta parata suæ.
 Pars eadem tumuli est , quæ pars fuit aurea vitæ ,
 Fit sibi , divulso , stamine quisque rogus.
Magnorum fors ista virûm est : succedimus urnæ ,
Inque necem nimium prodiga turba sumus.
 Quod periit , scelus esse nega , periîsse juvabit ,
 Reddere fors potuit flebilis ista parem ,
 Dixerat , & placidûs Zephyrus corriserat alîs ,
 Inque suo lentus munere fallit iter.
 Luna redux medio se se libraverat axe ,
 Parva jubens , modica lampade , castra mori.
 Res nova Romanos , quamvis sua , cæpit ocellos ,
 Digna , sed augustis Vatibus illa , cani.
 Scena patet , licèt umbra foret , lusúve Poëtæ ,
 Illa tamen veri conscia scena patet.
 Sylva fuit , grandis nemini labor illa Deorum ,
Quâ visâ possis dicere , Numen inest.
 Finditur ambiguum , sorti fati apta latinæ ,
 Et specièm sylvæ non morientis habet.
 Laurigeræ rident frondes , tremor est tamen illis ,
 Nequis Apollineo læderet igne comas.
 Conticet omne nemus : nemoris jus sustinet ales
 Cæsaris , unde suo fulminet ungve reos.
 Lustra negat tigridi ; negat impia lustra leoni ,
 Nulla patent monstris limina , nulla feris.

Nullus adhuc pressô fulcum patefecit aratrô,
 Semina, qui, terræ credidit, ullus erat.
 Sponte sua galeæ, veterum monumenta Quiritum
 (Hoc Mavors tumultô condidit illa) virent.
 Palladeos pars ista focos, pars altera Martis.
 Fana tenet, mediô stant sacra liba Jovi.
 Exulat inde Venus, nec habet sua castra cupido,
 Quin habet, at spoliî nomine fracta jacent.
 Cæsareos licuit numerare ex ordine manes,
 Sunt quibus angusta credita sceptrâ manu.
 Quos geminos Lucina dedit, quos livor ademit
 Fratres, & spretæ perdidit ira domûs,
 Se redamant geminîs posito livore coronîs,
 Est sibi cum Remo Romulus unus amor.
 Manlius inde comês Syllæ, tæcentâque Fabî
 Pignora, tranquillæ tempora pacis agunt.
 Julius ingrâtô confossus viscera ferrô,
 Lætior, absterfô vulnere, stella micat.
 Claudius ipse suos, hinc promit Titus honores,
 Is fungô, meruit digniûs iste mori.
 Nec retulisse vacat, majus mihi panditur æquor,
 Quos tulerat, quamvis visa tulisse, Duces.
 Pars memores recoquit, festiva per otia lauros,
 Pars legit, exuto corpore, pacis opes.
 Bella placent Ducibus; repetit certamine Cæsar,
 Hæc quoque, si referam, res superabit opus.
 Vivitur, & tacitîs nova sæcula porrigit annîs
 Tempus, & in refluxum sæcula ducit iter.
 Scilicet Ausonios, quæ gens magè proxima cælo?
 Sylva Duces aluit, claudere digna Deos.

§. IV.

*Roma se à priore abiisse mirata Domui Ur-
 sine familiæ accedit.*

HÆc ubi confictô spectârat Roma theatrô,
 Sollicitant dubium visâ, metûsque sinum.

Se modò miratur, veterum memor inde Quiritum,
 Ipsa negat partem se fore Roma sui.
 Tempora, quæ vitium primo fecere sub ævo,
 Tempora vix meritis gignere nata Diis,
 Mente colit, versamque videns per sæcula formam,
 Illane Roma mihi fabula, dixit ero?
 Jam prope suscepti damnarat vota laboris,
 Jam prope, quod subiit, relinquere certat iter.
 Morpheus, ut misero, revocatas pectore curas
 Vidit, & insveto labra colore mori.
 Quique tener niveis, formæ miracula, malis
 Sanguis ab incepto tramite linquat opus;
 Grande latet pretium, de pectore tolle timores,
 Inquit, & à prima est, non tua forma minor.
 Finiêrat, pressæque gravi formidine Romæ
 Bina soporifero lumina fasce ligat.
 Tum nemus ex oculis, ut erat modò vilis imago,
 Vix benè, quod firmo stet pede somnus habet.
 Non secus, ac celeres, si jus moriatur ærenæ,
 Obruit attonitos ebria Tethys agros,
 Aut velut indomitæ, nec enim minor ira, favillæ
 Exercent viduam, quæ sine teste domum.
 Dum loquor alternis moritur data sylva figuris,
 Et nova stat, verso nomine, forma locò.
 Quæ facies inerat nemori divina, remansit,
 Visa fuit pretium vincere forma suum,
 De luco moriente demus, de fronde colossi
 Vivere, de timidis fulcra stetere focis.
 Urriadum Domus illa, meos rapiebat ocellos,
 Si memini, superis non aliena patet.
 Si cæli, convexa trahant peritura ruinam,
 Quique polum fulcit vertice, ponat onus;
 Possit in hac, si fortè fidem meruere Poëtæ,
 Quærere, conjecto pondere fulcra domo.
 Jaspis obit fidæ circum sua mumia testæ
 Si pretium domui deforet, inde foret.

Quidquid inest operi (fuerant tamen omnia) dignum
 Numine, cūi licuit cernere, dicet opus.
 Limen in artificem ducit monumenta coronam,
 Quod decoris, pietas Martis habere dedit.
 Nunc *Rosa* purpureis animat spectacula malis
 Nobile nam memini ducere stemma *Rosas*. (*)
 Hinc serpens vario vivum mentitus amictu,
 Cui trifidum pugnae dentibus omen abest,
 It Comes, & binis faciunt sua castra tabellis,
 Et dant *Ursinis* utraque signa viris.
 Turris in adverso loquitur certamina campo,
 Mars ubi, cum socia Daphnide, tela parat.
 Si qua fidem rabies (nec enim mordere recusat
 Hæresis) ut sivevit livida, dente premat.
 Mænia sacra patent, victo timor ultimus hosti,
 Quod ponet stygius, si ferat arma, furor.
 Ambit limen Honor: fulvis pretiosa metallis
 Majestas, focium possidet inde latus.
 Gratia rura tenet, spatio licet illa minori
 Finit, immenso corpore, multus apex.
 Volvitur amnis aquæ, dubito Tibridisve, Padive,
 Sed reor, Ausonii Tibridis unda fuit.
 Si Titan roseas dispenset ab æthere flammæ,
 Crederet hanc partem numinis esse sui.
 Vile decus gemmæ, gemmis quoque vilius aurum,
 Unio sis pretio jam minor ipse tuo.
 Nempe, vel à meritis domus hæc, vel ab arte Deorum
 Nulla, quod arrodat tempora, vivet opus,
 Aut cælos migrasse putes, abiisse Tonantem
 Sedibus, hincque suas astra locasse faces.

§. V.

(*) Scutum Gentilitium Ursinorum, Rosam, serpentem, Ursam, & turrim præsefert.

§. V.

*Roma in Domum Urfinæ familia inducta
de futuro Capite suo, seu Pontifice edocetur,
cujus familiae ortum, & gesta Historia Poë-
tica defluente per fœiem velo se rela-
turam spondet.*

JAm prope sollicita rapitur de Virgine vultus,
Vorâque, cum vitæ stamine, lenta trahit.
Qualis ab opposito moritur nix obvia Phœbo,
Et mora deciduas de nive ducet aquas;
Haud aliter tacito fugiens pede vultus abivit,
Dum vigor à teneris visus abesse genis.
Viderat ista suo, qui somnia pingit amictu,
Adstricto viduat, fasce sequente, Deam.
Atque ait (educti famulo simul indicis usus
Munere) certa patent gaudia Roma thori.
Non redeant timidi (redeat prior illa venustas,
Si quis amor vitæ ducere fila) metus.
Designat tum voce lares, curisque remissis
Spem dederat pactæ, si modò credat, opis.
Roma tenet lachrymas, quamvis stupor ipse negaret
Fletibus incæptam, si volet illa, viam.
Luminibus sua jura facit, sensimque serenos
Induit, absterfo vulnere, Roma sinus.
Suda Deam facies, qualem sibi Tyndaris optet
Ornat, & in vultus fert nova castra color.
Se probat, inque locum (legem timor abstulit illis)
Compulerat rutili ponderis ire comas.
Ardet amore sui (Lex hæc comitatur amantes)
Et sua, quæ tulerat, fata tulisse volet.
Lapsa sinum repetunt tranquillo firmata passu,
Accipit exutam pristina forma diem.
Altera visa sibi est, quæ spe non vixit eadem,
Sed dubiis nimium fluctibus acta fuit.

Scilicet occultas revehunt data vulnera vires,
 Déque suo pretium vulnere quisque legit.
 Ut primùm teneros domus ista subivit ocellos,
 O decus Ausoniæ (subdidit illa) plagæ.
 Orba fui, dolor est, sed si quis sensus amoris
 Numina, quæ poteram demeruisse, capit,
 Quod solùm timui, solùm mihi demere restat,
 Est pietas tantis demere pauca malis.
 Regna suam memorant, populis fero jura: sed orbam
 Me populi damnant, me mea Regna, viro.
 Si merui, quod amica tamen meruisse negabo.
 Sit satis in lachrymis sæpe fuisse piam.
 Pluribus illa Diis pugnârat, plura parantem,
 Impediit, tacitis passibus actus honor.
 Is gravis accepti mensuram nominis implens,
 Officiis pugnat nobilis esse suis.
 Atque togæ, vetuit sibi plura, remissus ad oram,
 Pauca, sed hæc causæ proxima, verba refert.
 Has tibi propitias, quis te Deus oderit? ædes
 Contulerat domini provida cura Jovis.
 Pristina devictis compones fœdera curis,
 Nec capiat dubius tetrica corda pavor.
 Huc ades: & niveam complexus pollice dextram,
 Se comitem notæ jusserat ire viæ.
 Dum simul *Ursinos*, ut erat studiosa videndi,
 Contingit augustos, Virgo Latina, lares,
 Imperium Virtutis erat, sua vincula limen
 Solvit, & adstrictæ sustulit arma seræ.
 Riserat indiacis murus bene cultus arenis,
 Vel quô, Pæctoli littoris hospes, ovat.
 Ipsa domus multô sibi nobilis uritur aurô,
 Nempe fuit tantis, quos colit, æqua Viris.
 Atque ita dum medias venit delapsa sub ædes
 Roma, daret curis otia, jussit honor.
 Jussa subit, repetitque suo Dea singula visu,
 Unde foret rebus mitior ara suis.

Talia scrutanti raræ miracula scenæ,
 Res nova, fera licet, prodiit apta Deæ.
 Altera magnifico subeunt spectacula passu,
 Quæ nisi Phæbe canas, nulla Thalia canet.
 Invidiam mereatur opus, si livor haberet
 Nulla quibus potuit culpa subesse, Deos.
 Aut cælum fuerat, vel si quid majus Olympo
 Quod licet ingenio Vatibus ire, patet.
 Quippe Desin series, quæis sunt hæc stemmata curæ,
 Congruus in varios sustulit ordo thronos.
 Summa tenet, congesta suo, quæ tempora jure
 Promit, & in multum, visa recondit opus.
 Dextera fert librum, roseum tenet altera florem,
 Stemmatibus ista memor, temporis illa fuit.
 Forma Deam loquitur; niveam frons sacra senectam,
 Quæque chaos poterat mente tenere, refert.
 Emeritam comites ornabant sæcula Matrem,
 Sæcula, sed numero non adeunda meo.
 Historiam dices: sunt fata, necesseque nepotum
 Et genus, & generis nomina scripta Deæ.
 Tum sic orsa fuit: reddam meliora querenti,
 De lachrymis faciam, quod petis ipsa, legas.
 Pandimus *Ursinæ* quantum licet esse disertis
 Stemmata (*Phæbe mihi suffice pleetra*) Domus.
 Quæ tua sint nosces, quæ sint tibi numina pandam,
 Quodve prius Roma es promeritura caput.

§. VI.

*Historia Poëtica narrat originem Ursinorum
 Luteriæ amissô conjugè Aldoio ad Superos preces, & consolatio. Vide
 Synops. Num. 2.*

TEmpus erat, quô bella feris dominata ruinis,
 Quassabant timidas, martia tela, faces.

Omnia:

Omnia flammiferô pressit Bellona flagellô,
 Aurea pax viduas, fregerat ungve, comas,
 Vomer opus renuit, didicit nova vulnera ferrum,
 Et rudis ad domini pondera taurus erat.
 Orba jacens thalamîs raro de femine regna
 Paucula, vel poterat nulla, tenere Ceres.
 Nulla quies chalybi, quis enim sub Marte requirat
 Otia? sollicitas hauserat ensis opes.
 Miscuit ira viros, quos ira diremerat, idem
 Tum furor, & sitiens sanguinis arsit amor.
 Vandala gens animos, animos Gothus attulit inde,
 Illa dolô facilis, promptior iste manu.
 Donec in Aldoîno (Gothicæ Dux ille catervæ)
 Vandala victricem repperit ira viam,
 Occubuit, voluitque modum posuisse Gradivo
 Dux, ubi cum Gothici nominis ense jacet.
 Fata Ducis miles sequitur, fusique triumphum
 Principis Aldoîni Vandalus hostis habet.
 Ingemuit conjux domini Lutheria fati,
 Et grave, de cæso conjuge, vulnus alit.
 Officii restabat opus, quô manibus urnam
 Adderet, & timidis thura verenda focis.
 Ipsa rogos celebrat victi de more mariti,
 Libaque propitiis iusserat ire Diis.
 Far tenuit manibus, multô riget ara cupressâ
 Donec flamma suis lamberet astra comis.
 Addiderat longos tumulo Lutheria fletus,
 Sæpe Diis lachrymæ ponderis instar erant.
 Hic meus ardet amor (queritur, simul ungve capilli
 Aurea, quas pressit sibula, fræna secat)
 Ipsa rogos mihi sum, mæror mihi suppetit, unde
 Vel statuam lachrymis, vel necis, ense modum.
 Est scelus in Superis; non sum scelerata, dolori
 Cædimus, in vitam jus habet ira meam.
 Cur rudis armorum fueram? natura negavit
 Martia pugnanti jungere tela viro.

Jam ferrô meditata viam, moritura resolvit
 Pectora, & in niveos apparat arma sinus.
 Cum lachrymæ tetigêre Jovem : faciémque diei,
 Inachidos recolens tempora, nube rapit.
 Flamma focis moritur, multa caligine tellus
 Phæbeas nequirit cernere pressa, faces.
 Jupiter intus erat; rutilô qui nubila sceptrô
 Solvit, & educto diffidit ore chaos.
 Fata sinas superis, numen sibi servat amores,
 Mater es, & tituli pondere Mater, ait.
 Sylva fidem solvet; capient sua regna nepotes,
 Trina dabit, plenam stemmate, Parca colum.
 Corrige mæroris feriem, compone timori
 Fræna, nec in falsas lumina solve nives.
 Dixit: & inducta se nube revexit in auras,
 Spes animô, tutas numine, ferre jubet.
 Scilicet *Ursine* prænuntia gentis origo,
 Consiliô decuit notior esse Jovis.

§. VII.

*Luteria Mundillam parit ; illa vertitur
 in Rosam ; ejus velamen capitis in ser-
 pentem.*

ILLa diu promissa coquens sibi vota Tonantis,
 Non poterat certâ, discere dicta, fide.
 Oderat inde moras, firmo tum pectore figit,
 Non nisi delassô linquere lustra Deo.
 Subscribit Superis animô, nemorisque recessus,
 Seu foret imperium, seu foret ira, colit.
 Tempus erat, Lucina suos, dum solveret ortus,
 Reddere quæis uteri pondera jussa fuit.
 Favet amor cunis, pretium meruêre querelæ,
 Dum nova sæcundæ nomina matris habet.

Absolvit Lucina fidem ; Mundilla Parentem
 Dicit, & è cæso conjuge natus adest.
 Vix primæ jus lucis habet, rudimenta futuri
 Magnanimô loquitur sanguinis ore puer.
 Frontis opes insedit amor, sibi pectora virtus
 Accipit, & toto vivit in ore Venus.
 Vix mortale fuit, quod erat ; fors prodiga dici
 Hic potuit, totas vel modò cessit opes.
 Cum nato crevère metus, Luteria nimbos
 Incipit, & lachrymîs fit minor ipsa suis.
 Lenit amor soboles, si quæ dolor arma capessat,
 Duræque natorum pondera, vincit amor.
 Attamen adversis petitur Luteria telis,
 Semper idem sobolis, quod dolor, uber habet.
 Cura dabat fletus, geminat singultibus undas,
 Nata sibi è nata prole querela fuit.
 Fleverat ante suam mater sibi sola ruinam,
 Nunc tamen è gemino vulnere fata gemit.
 Par est cum puero matris concordia flendi,
 Causa fuit flendi mater, & una puer.
 Tantane perpetiar ? series (ait) ista malorum,
 Ultima, sub certæ vulnera mortis eat.
 Astra fidem minuère suam ; si numina tollant
 (Fausa vehet miseris sydera nemo) manum.
 Quod superest moriar ; vixi non sola ; sub ictu,
 Et puer, & tumulo proxima mater adest.
 Sim pia ? sum frustra. Pulchrum est vicisse rebelles
 Adversa, fuso sanguine, morte, Deos.
 Finierat : magnis gemuit singultibus æther,
 Mæstaque, dejecto corpore, plaudit humum.
 Rem miram ! tenues foliis incluserat artus,
 Pallida pæstanus colligit ora rubor.
 Crura petit cortex, utero tenuatur inani,
 In morem fruticis poplite mordet humum.
 Cæsaries discincta fugit, varioque recessu,
 Non visa modicos circinat arte finus.

Corpore spina riget (dolor hæc sibi signa reliquit)
 Cætera pæstanti nomina floris amant.
 Vox sub voce perit, fandi fuit una cupido,
 Quam suus, è superûm munere, pensat odor.
 Sic sua (quod divi voluere) pericula formæ,
 Pulcher in amissa Matre, rependit honor.
 Utque Rosæ florum dignissima sceptrâ senatus
 Adjicit, *Ursinis* est *Rosa* digna viris.
 Stemma *Rosam* meruit, titulum quia Principis; inde
 Debuit hoc florum principe flore coli.
 Restabat tegmen capitis, quo castra capilli
 Induit, & passis crinibus arma dedit.
 Pugnantes didicit mentiri tela colores,
 Immaduit dominæ fletibus illa suæ.
 Hinc velut in tenuem sensim protenditur alvum,
 Accipiunt variam tegmina viva cutem.
 Pars fugit in caudam, volucrem pars suscipit angvem
 Prodiderant vivam mortua vela feram.

§. VIII.

Mundilla læstante Urfa à Diana invenitur; Illius Diana curam suscipit; hanc cum Rosa, & serpente scuto Gentilitio Ursinorum inserit.

INterea largis monuit Mundilla querelâs
 (Nulla Parens, fuerant ubera nulla) nemus.
 In questus abiisse putes, si copia fandi
 Adforet, aut nôsset, quô sua fata locô.
 Pectora lenta fames pavit, dedit ubera fletus,
 Improba de puero sumpserat arma dolor.
 Ponè latus mater, jam non sua, sæpè retorfit
 Quæ rosa non poterat lumina, prona caput.
 Flens vocat, è Divûm fato, genus omne ferarum;
 Facturus, Superis prælia digna, puer.

Ad cūnas venēre tigres; sed inutilis hæsīt
 Quæ posuit rigidam, crudior ira sitim.
 Circumstant acies, patuit Mundilla ruinæ,
 Milleno, ut caderet vulnere mille feris.
 Ursa tamen nullo plagam meditata furore,
 Uberis imminuit mitior, imbre famem.
 Fors erat, ut raucō nemori daret otia cornū,
 Cui tria, de terno, nomine sacra placent.
 Jam juga defessos Phæbi sensēre lupatos,
 Florāque deciduas clauferat ipsa fores.
 Diva gradu propiore venit succincta Napæis,
 Pars cane, pars jaculīs ibat onusta latus.
 Pulchra Deæ facies, qualem iuvat esse Dianæ,
 Sed gemuit læsus pulvere frontis honor.
 Ut vidit (cæli fuerat pia cura) ferarum
 Agmina, Diva refert: armet arundo manus,
 Nunc mihi discussīs consurgent prælia nervīs,
 Donec equos, cælīs Lucifer alter, agat.
 Arripuit telum: telum sensēre, fugæque
 Committit timidos turba ferina pedes.
 Sed pietas Ursam vetuit (quid possit amati
 Gratia) sollicitæ vertere terga fugæ.
 Lactea mella dabat puero, positura salutem,
 Si sua sit soboli perdita vita, salus.
 Jam prope deductō vulnus patefecerat arcū
 Delia, cui sylvæ, cui patet omne nemus;
 Admonuit stupor, & nervo sua jura remisso
 Accipit, inque suum jusserat ire locum.
 Ursa minas posuit, vultu venerata Dianæ
 Numina, quodque latet pectore, pandit onus.
 Res tenuit Nymphas, quævis sibi sumere certat,
 De brachiis famulæ, pignora rara, feræ.
 Illa manu roseis præbebat balsama labris,
 Illa jacet niveis oscula mille genis.
 Hunc pluvio Danaes, ait hæc, conceperat aurō
 Est pars, quod liceat credere, magna Jovis,

Tandem Diva suas puerum jubet ire sub ulnas,
 Cûi fermè immeritam tela tulêre necem.
 Crescit amor venîs, ardet modò nomina Matris
 Sumere, jam titulos Virgo parentis amat.
 Magne puer, fatur, fas sit mihi talibus uti,
 Quis Deus, ut tantus conciperêre, fuit?
 Cresce, sed in nostros succresce puelle favores,
 Provida, suadet amor talia, Mater ero.
 Accipe spem generis, sum non ignara futuri,
 Plurimus *Ursini* nomine vivet avus.
 Finiêrat Dictina : decet clementia Divos :
 Dat sua pro sobolis munere, dona feræ.
 Cælestem subiisse domum voluisset, at illam
 Parrhasis, obscurîs ignibus, *Ursa* tenet.
 Occupet *Ursinos* (dixit) pia mater honores,
 Hæc sit venturi stemmatis *Ursa* decus.
 Hinc modò trina manent monumenta perennia stirpis,
 Quæ tibi natalis, cerne, tabella notat.
 Est *rosa* mutatam vultu fassura parentem,
 Causaque suscepti nominis *Ursa* manet.
Angvis amat medium, *rosa* proxima jungitur angvi,
 Flos amor est, angvis sæcula, & *Ursa* polus.

§. IX.

Mundilla à Diana educatus leonem venando persequens à Flandria adamatur, quæ in terram sui nominis vertitur. Vide Synopsis Num. 2.

Pignora villosæ nemoris surrepta parenti,
 Delin divinas duxerat inter opes.
 Ubra solvit amor : quantum est reperisse Dianam !
 Quæ puero curas præbuit usque suas.
 Nîl cunas mortale subit, cecinere futuri,
 Cum sopor arctaret lumina, gesta Deæ.

Sive per umbrosos gestaret tela recessus,
 Vel faceret timidis ludicra bella jugis,
 Cynthia, Mundillæ secum gestabat amores
 Is sibi, quem feriat cordis arundo, fera est.
 Ut puer ardor erat, studium sic nactus amoris,
 Et plus Nympharum, quàm suus, ille fuit.
 Ast ubi sub dubiis lanugo riserat umbris,
 Primæque de puero Flora recepit opes.
 Omnia numen erant: animò Mars, fronte Tonanti
 Æmulus, Alcides pectore, labra Venus.
 Hæcora conspicias vultu, quem Græcia vellet
 Ultorem Phrygiæ conjugis esse suæ.
 Otia sunt arcus, sed non tua tela cupido
 Non decuit Paphius regia corda puer.
 Membra sagò tumulat, describit tempora cassis,
 Et tota loquitur pectoris arce virum.
 Sive Deæ sequeretur opus, seu lustra requirat,
 Daphneum, meruit victor ubique decus.
 Nec jaculum dimisit iners, dum vulnera telò
 Figere, qui posset certior, ullus erat.
 Est nemo æquoreis ponti vitiabile telis,
 Belgica cûi propior jungitur unda mari.
 Absolvit modicas arbor non maxima sylvas,
 Congrua vix sylvæ nomina, sylva ferat.
 Has venit (fors magna fuit) Mundilla sub umbras,
 Ludicra deceptis bella movere feris.
 Nescius errabat certa sinè Gnosside saltus,
 Sed felix error, si tamen error, erat.
 Exarmat pharetram, dextræ conjurat arundo,
 Atque decens, cupido vivit in ore furor.
 Fortè satur latitans post grandia bella ferarum,
 Se librat, insolitis passibus, inde Leo. (*)
 Expavit Mundilla nihil; furor urget utrumque,
 Ille fugâ certus vincere, at ille manu.

Inse-

(*) Leo insigne Flandriæ.

Insequitur properam per silvæ devia prædam,
 Donec in oppositas, se fera merfit, aquas.
 Altera ripa fuit placido contermina ponto,
 Quam levis exiguo verberat unda vadô.
 Flandria discussis iterans solamina curis,
 Præbuit in vitreo colla videnda mari.
 Senferat ignoti virgo nova semina morbi,
 Dum rudis ad Paphiæ prælia virgo fuit.
 Sive Venus fuerit, quod erat, trahit inscia flammæ,
 Sive suus, poterat nolle, coëgit amor.
 Urimur ! exclamat, simul in contraria vertens
 Lumina, Mundillam cernit, & inquit : amo.
 Frontis ebur miratur amans, conjungere pectus
 Optat, & in focias corda venire faces.
 Irrita non venient, quæ sentio, tela cupido,
 Est mihi, cur urar Flandrica virgo, refert.
 Vel nece jungamur, non est operosa perire
 Res, ubi mors pretium quæ redamatur, habet.
 Invideo (liceat sint irrita vota) Leander,
 Copia cûi Dominæ per mare facta suæ.
 Vix modicis distamus aquis, vix littora parvo
 Limite, quæ prohibet, perlevis unda secat.
 Quid dubitas Neptune pari freta jungere nexu,
 Non bene divisô, fax micat ista, rogô.
 Imperium subeant fluvii, jus creditur istud,
 Nil tibi, quò dirimas pectora, juris inest.
 Me freta, me venti; ventisque ferocior unda
 Odit, & optatam claudit iniqua viam.
 Oderit ! est livoris opus; dabis impia pænas,
 Cûm tua (præfagit) pondere terga premant.
 Merfa mihi pretium fiam, quia jungar amato,
 Me posito capies limite regna minor.
 Est breve, quod petimus spatium, breve pone furori,
 Sit satis in liquida me nece velle mori.
 Parcere vult lachrymis, & demere fræna loquelis,
 Sed brevis ad lachrymas, ad sua verba mora est.

Officium sanguis posuit, simulavit arenâ,

Quæ superis poterant bella movere, genas.

Cæsaries moritur, muscum subitura marinum,

Littus habent oculi, frons quoque littus habent.

Cassis honor capitis, durô concrevit acervô,

Pallida compactus tempora murus obit.

Tum caput in turrim; qui texerat unio crines, (*)

Mortua jam factus clauserat ora lapis.

Flandria dimissæ nomen sic virginis implet,

Terræque de ratibus certa tributa capit.

Obstupuit Mundilla, pavor sibi verba negavit,

Dum videt hanc terram, quæ modò virgo fuit.

Ora timore ligat, tacitòque recanduit imbre,

Ne sibi mutatos exprobet illa sinus.

Tangit humum pedibus, poterat crudelis haberi,

Cum pede dilectæ corpora dura premit.

Sæpe preces iterat superûmque requirit amorem,

Quò redeat formæ perditâ Nympha suæ.

Sic curis moritur (quantùm dolor aufit amati)

Quod cupit, ipse parem quærit inire necem.

Brachia fert terræ, teneris magis apta lacertis,

Quos malè furtivo cortice clausit humus.

Plangit inops animi, vel quas modò calcât arenas

Dicere vult flammæ littora posse suæ.

§. X.

*Triton visam Flandria Juvenis amore metamorphosim Oceano refert; Thetides Itala, Afra, Hispana, & Sicula (*2) de potentia*

& forma litigantes auditis ex Tritone Mundillæ laudibus hunc in Judicem eligunt, iterq; ineunt.

LAssus in adverbia Triton recubaverat unda,
Fræna dabat rapidis, quæ dare debet, aquis.

Au-

(*) *Ursinorum* scutû *Gentiliû* turrim habet (*2) *Has 4. Thetides accipimus, cû Mundilla in mari mediterraneo, quod*
has 4. terras alluit victorias retulisse plurimas credatur.

Audierat, quos læsa Deo det Flandria quæstus,
 Quæque velit, votô, si caritura, pati.
 Attonitus versæ vidit miracula Nymphæ,
 Quôdque latet clausum littore corpus humi.
 Omnia fert animis, memori tenet omnia vultu,
 Singula, quæ didicit lumine, mente notat.
 Mulsit aquas cornû, cava buccina fumitur illi,
 Astra, fretum, vel quod concipit ore, canit.
 Accingit frontem ealamô, fluit alga lacertis,
 Vir caput, at reliquo corpore piscis orat.
 Sic celer (hunc famuli titulus jubet esse volucrum)
 Quem colit, Oceani tendit ad usque domum.
 Fama per undosos, velut est levis, acta penates,
 Tritonis tereti viva cucurrit ope.
 Ut simul æquorei tetigit vaga tecta parentis,
 Deponit madidæ cærula fræna feræ.
 Tempora ter quatiens, ne quid sibi moris abesset,
 Accinit, alterno murmure, visa patri.
 Imperiô moreris (fatur, dans pondera dictis
 Fletibus) & parvas, mergeris, adde moras.
 Pontum terra premit, fiet de flumine portus,
 Vix trahet exiguum, quô fluat, unda, pedem.
 Flandria Nympha fuit, tibi Flandria regna diremit,
 Terrea dum mediis brachia tendit aquis.
 Forma deam dixit, quamvis dixisse negabo,
 Quæ tibi, nî cupias parcere, bella movet.
 Fors juvenem (fugiant me nomina) littus habebat,
 Traxit ab hoc animi littore virgo facem.
 Sive Deûm est soboles (reor esse) vel axe creatus,
 Debuerat meritô virginis igne peti.
 Dignus amore puer, quia te quoque dignus amante,
 Par me, si pueri sim memor, ignis amet.
 Tum versos recitat, raptosque à virgine vultus,
 Quantaque pars domino, sit modò rapta, maris.
 Plura paraturum furiis pater occupat, udo
 Verbere per madidas itque reditque genas.

Oceanus tunc fortè suæ pia festa maritæ
 Egerat, & lætīs repserat unda jocīs.
 Afra Thetis Siculæ, Siculæ confedit Ibera,
 Itala fit mediō dignior una locō.
 Lis Divas tenuit (fecere monilia litem)
 Quælibet in semet iudice dives erat.
 Sæpe pater voluit, sed quis muliebria vincet
 Jurgia! compositis litibus esse modum,
 Jura vel hospitii, vel se meminisse jubebat,
 Attamen in multo fervuit ira foro.
 Jam mihi Dardaniæ lis æmula visa ruinæ est,
 Scilicet, aut nulla est, vel gravis ira diis.
 Arbiter alter erit, retulit Thetis Itala, litem
 Solvet, cū tantæ gratia frontis inest.
 Quælibet ista probat, surgit mens omnibus una,
 Sæpe viæ, quævis vincere certa, parat.
 Pandit iter Triton multo furit æquor ab æstu;
 Quæque Deas tulerat, compulit ira fretum.

§. XI.

Mundilla victoriam Italia Thetidi attribuit; accipitur in sponsum ab illa; sed mari vectus commotō à tribus reliquis Deabus Oceano mergitur. Sardinia, Sicilia, Corsica viso Mundilla interitu se in mare præcipitantes in insulas vertuntur.

Vide Synops. Num. 2, & 3.

UT via finita est, & opus requievit eundi,
 Itala spumosis fræna recepit equis.
 Prima faces, cui forma prior, sub pectore sensit,
 Primæque vix visas cæpit amare genas.
 Itala tum fatur: Juvenis formosæ, timori
 Parce, venit flammis victima digna tuis.

Arbi-

Arbiter inquit eris, refeca te Judice litem,
 Judice quæ temet res cadet, æqua cadet.
 Divitiæ jussêre Deas concurrere bellô,
 Quælibet est thalamos prona subire tuos.
 Arbiter es, pretium, si quod tamen expetis, addet
 Qui vultu, liceat sit meus, ardet amor.
 Conticuit: viridêmq; Deæ sedêre sub algam,
 Aut mitis facilem præbuit herba thorum.
 Occulit Afra caput, poterat mansisse sub undis,
 Vel magis atratas illa polire genas.
 Spes aluit Siculam, quamvis minor artubus esset,
 Unde prior reliquas digna sit ante Deas.
 Europæ caput esse suæ celebrabat Iberam,
 Afra negat junctis fluctibus esse caput.
 Ausoniam reticebat amor: sed forma locuta est,
 Sæpe silens valuit forma disertâ loqui.
 Ille recusabat, sed erat jam saucius igni,
 Si taceat, verbis fræna resolvet amor.
 Tum fatus veniæque locum, scelerisq; petivit,
 Si fors spe cuperet dicere pauca minus:
 Parcite vincendi cura est simul omnibus una,
 Unâque divinas ambiat alga comas.
 Sed tamen ista meos, quid enim siluisse juvabit,
 Occupat, (& meruit) Nympha Latina finus.
 Sunt tibi vultus opes, bene quas servemus amantes
 Ausonis, & nimis sunt tibi vultus opes.
 Gemma mihi facies, sunt lumina bina pyropus,
 Has bene qui servat, servet avarus opes.
 Divitias, quæis prima vales, tibi forma paravit,
 His opibus mihi sis dignior una tribus.
 Dum loquitur rapuêre fugam, furor addidit alas,
 Per freta, quæ movit ventus, & ira, Deas.
 Egit vela furor, spretæque injuria formæ,
 In mare præcipites mergere jussit equos.
 Ultrices orant furias; statuêre ruinæ,
 Quam trahat emotis fluctibus ille, modum.

Itala sed victrix renovans pia vota labellis,
 In socios vocitat, si volet ille, thoros.
 Annuit is; paribus saturant præcordia flammis,
 Atque citi ventis cæcula regna legunt.
 Jam medium decessit iter, jam concha peregit
 Æquoream, fesso marmore, pulsa viam.
 Ausonium tetigere solum, tetigere carinas,
 Tendit ubi longas terra Latina manus.
 Cum subito Boreas, sed erat magis ira Dearum,
 Veliferæ tentat rumpere claustra domus.
 Sunt vada mota loco summos imitantia montes,
 Sic, velut è laribus tartara jacta putes.
 Unda graves animata vomens per cæcula fluctus,
 Destinât immeritæ, carbasa Diva, neci.
 Donec ab æquoreo major se fluctus averno
 Arrigit, & pleno corripit ore ratim.
 Haurit aquas Mundilla: suæ modò brachia sponsæ
 Orat, at impediit grandior unda preces.
 Ter cæli propiora petit; ter mergitur imis.
 Ter periit, dignus vivere, mersus aquis.
 Collis erat, quem sæpe suo Thetis Itala fluctu
 Verberat, & liquidas fessa retorquet opes.
 Contigerant ternæ montana cacumina natæ,
 Quis modò conspectis, dixeris: una fuit.
 Sardinia Sicelis, Siceli se Corsica jungit,
 Est eadem vultus gratia, pondus idem, (*)
 Spectârant, quem longa sibi jam flamma petebat,
 Iratas Juvenem morte luisse, Deas.
 Has furor incautas, qui nunc quoque vivit in illis,
 Jusserat indomito mergere membra mari.
 Insiluere vadis, tremefacta recanduit unda,
 Combiberant liquidas ore fremente neces.

Cu

(*) Addimus tres insulas Siciliam, Sardiniam, & Cor-
 sicam, quia Urfini Duces, & ipse Mundilla armis illas
 occupasse creditur.

Cura Deos tetigit : complexa est terra natantes;
 Et fugiens humeris spiritus addit onus.
 Insula fit Sicelis, sed adhuc furor intima servat,
 Cum volat Ætneô flamma recocta rogô.
 Corsica dum cecidit corpus diffregerat, inde
 Occupat, in modico corpore, regna minor.
 Tertia juncta tamen retinet vicina sororem,
 Hæc mediô nata est inter utramque locô.

§. XII.

*Thetis Itala Mundillam mersum honore af-
 fici rogat à Neptuno ; qui illum per Nerei-
 des tumulo ponè littus impositum in arbo-
 rem semper virentem vertit , (*) cu-
 jus folia singula Mundilla faciem refer-
 rent, promittitque arborem hanc ma-
 gno stemmati originem da-
 turam.*

TOta madet, maduiffe potest Dea Cærula; quando
 Vix satis in lachrymas, quâ gemat, urna fuit.
 Nunc odisse volet, quos nollet amâsse jugales,
 Quæsta, sibi Paphiæ perfida tela Deæ.
 Æquora bis gemitu cumulat, bis fletibus undas,
 Et nova de fletu, non sua regna, facit.
 Sæpe mori gaudet, sed jure vetante Deorum,
 Æquora, quod doluit, non nocitura petit.
 Tentat mersa necem, mersam reverentius æquor
 Excipit, & liquidas expedit unda manus.
 Omnia tentârat, prohibent tentata perire,
 Se modò nec Thetidem, nec volet esse Deam.

C 5

Lene

(*) Intelligimus per arborem, quòd in Italia prima vi-
 ce Urfini domum suam fundaverint.

Lene nimis Dominæ, quod classibus iret iniquum
 Devovet, unde mori disceret ire fretum.
 Consilium mora suscepit : dat carbasa votis,
 Sic trifido, miseris proxima, fata Patri :
 Si qua mei, mea summa tui est, fax tangit amantem,
 De merso, pretium fac leve, mæsta legam.
 Non latuit vulnus sub pectore Numen aquarum,
 Et quas, suppressit fletibus illa, preces.
 Subscribam (retulit) votis, flevisse decorum est,
 Dum lachrymas, digno sænore, prodit amor.
 Perdita reddet honor ; felix Mundilla, quod optas,
 Æternò referet stemmata magna locò.
 Floreat, & multi carpant sua poma Nepotes,
 Promat ab augusto stipite ramus opes.
 Necte fidem dictis ; didici pius esse querenti,
 Debuit *Ursinam* condere morte domum.
 Nereides posthæc animat, revocare profundò
 Corpus, & in tuta condere mandat humo.
 Nec tumulus desit ; studium minus esse vetabat,
 Quàm sibi, quam Domino sseverat esse maris.
 Imperium subière Deæ ; se vincere pugnant,
 In mare, ceu Zephyrò quælibet acta, volat.
 Corripiunt inventa manu, quæ viva volebant
 Pignora sub tædas posse vocare suas.
 Urna capit merfos, stirpem meritura, lacertos,
 Fungitur officiò pervigil igne focus.
 Pacta fides mihi constat, ait Neptunus, & uno
 Funere, quem nôrint sæcula, vivet honor.
 Hïs dictis, tenues se sustulit arbor in auras,
 Et tumuli spatium gratia frondis obit.
 Fit coma cæsaries, serpit per pectora cortex,
 Pigra tenent, firmo pondere, crura solum.
 Ora cacumen amat, mansit sua forma virori,
 Dum vultus, foliis omnibus, unus inest.
 Dissimulat Mundilla virum, jam creditur arbor
 Unde nepos, magni stemmatis, arma legat.

X. IV.

Umbria littori assidens, ut Mundillam tumulari conspexit, in mortui amorem exarsit; cùmque eò in arborem versò potiri non posset, ramò inde decerptò revertitur. Mars tum fortè Italiam populatus ignotam obtruncat; quam ille penitens facti in Ducatum Umbriae, Caput in Spoletum metropolim, ejusque sanguinem in fluvium Neram, ramum verò in columnam sibi sacram vertit.

UMBria littoream tum fortè tenebat arenam,
 Aurea compositis solverat arma comis.
 Colla nives imitata tulit pretiosa monili,
 Plus tamen à pretio colla decora suo.
 Hæc facies Veneri (si non Venus illa fuisset)
 Ut moveat tacito prælia marte, decet.
 Lumine contigerat, sed quæ magis illa petebat,
 Condere sub tumuli nomine, labra sinu.
 Carpit iter pedibus, Zephyros victura volatu,
 Invenit celerem flamma parata viam.
 Est meus (exclamat) reddant mihi Numina munus;
 Addecet ista meas arboris umbra faces.
 Dum tamen in tremulos disjungit brachia ramos,
 Arboreo, sentit corpora clausa, lare.
 Jungar, (ait) si forsan habent nunc æquora Numen,
 Unaque, de gemino pectore, flora regat.
 Sed superi renuere preces, nam forma remansit
 Pristina, & in veteri corpore vultus erat.
 Sæpe probat, foliis quos vellet hebescere crines
 Reddiderant primas sæpe probata comas.

Officium num vocis adhuc sua lingua subiret
 Tentat, at officio visa favere suo.
 Damnat acerba necem, tardæque pericula vitæ
 Invocat, & formæ tædia longa trahit.
 Sed cassum superos, cassum pia sydera pulsat,
 Respuerant querulas, sydera surda preces.
 Ergo animis majora parans, dat vulnera ramis,
 Et medias, fisso cortice, sulcat opes.
 Brachia, quæ quondam vir adhuc Mundilla tetendit,
 Illa suo, titulô pignoris, ungve secat.
 Contremuit, vitæque sibi superesse quid arbor
 Dixit, & incautas stringere visa manus.
 Quem pia non potuit, voluit crudelis amare
 Umbria, si scelus est, quod bene suadet amor.
 Sæpe oculos, quæ corda nequit, spoliata trahebat
 Arbor, & in lachrymas lumina nota vocat.
 Pignora nunc manibus, detractâque dona revolvit,
 Nunc maduit nimbis, lætior ipsa, suis.
 Fors erat, ut rapidis Mars ureret omnia flammis,
 Vel nova deserto quæreret antra lare.
 Jus fuit in ferro: bellum tuba rauca canebat,
 Quâ furor indomitis subderet arma viris.
 Umbria tum patrias, si quas tamen illa tenebat,
 Ignoto petiit numine vecta, domos.
 Jam medium devicit iter, cum lassa sub umbras
 Se jacit, & raptas arbore visit opes.
 Hic cupiit Mundilla foret sibi nobilis arbor,
 Quæ valeat teneris membra levare jocis.
 Umbria sic primas renovabat in arbore flammæ,
 Et quod amet, miseræ quælibet arbor erat.
 Cum Mars sanguineo volitans per inania ferrô,
 Induerat rigidas acrior ore faces.
 Fit propior, putremque quatit levis ungula campum,
 Impetit innocuam, Mars citus ense, Deam.
 Illa fugam meditata, pedi verrebant arenam,
 Vix bene, quod teneat territa, movit iter.

Incipit exanimis, quantum timor ille sinebat,
 Pangere non fidis perdita vota diis.
 Mars pater incauto (tenuit lex nulla furentem)
 Demetit, actus equo certior, ense caput.
 Umbria caesa fugam, vitaeque levamina solvens,
 Imbuerat, roseo sanguinis imbre, solum.
 Dum caput in teneras de corpore profilit herbas,
 Evicit rapidum forma decora ducem.
 Gratia, quae niveas nativo murice malas
 Duceret, & divis æmula labra rosas;
 Utque suos, quos caesa licet non perdidit ignes,
 In duras jacent lumina bina, manus
 Conspicit; ipse sui damnat monumenta furoris,
 Quod deceat, quod non, vix videt ira, scelus.
 Cum furor in cursu est, nihil est audentius illò,
 Mens ubi suda redit, facta patrâsse pudet.
 In fletus oculos (sed quod mirêre) resolvit,
 Si jubeat, rigidus Mars quoque flebit, amor.
 Ast ubi decerpit subière putamina frondis,
 Et quæ sub foliis forma locuta virum est:
 Hæc (fatur) memini, visa est mihi Martis imago,
 Cum puer in timidas carperet arma feras.
 Parce animis dilecta (caput sine pondere tollit)
 Reddo, locum veniæ fac tamen ipsa, vicem.
 O utinam, post fata licet dem (pulchra) querelas,
 Ulla forent manibus tela petita meis.
 Vivere si possis, posito sim Marte, quod optas,
 Si vivas, famuli nomine primus ero.
 Sed reddam monumenta mei post fata favoris,
 Cæsâque, pro tanto vulnere, dona feres;
 Mox corpus spatiò longas comitatur arenas,
 Multaque de modico pectore, terra patet.
 Gramen habet varios varia de veste colores,
 Flora dabat meritæ munere picta togæ.
 Brachia sunt sylvæ, referebant ubera montes,
 Cætera versa manent arbor, & herba Deæ.

Ast caput appositò tumulabat tempora murò ,
 Mænia, compacto carcere, labra petunt.
 Frons arcis fingeat opus, de naribus ædes,
 Omnia magnificæ, quâ patet, urbis amat.
 Umbria fit tellus, cervix migravit in arcem,
 Primâque versa sui nomina virgo refert. (*)
 Spoletum dominam regio sibi finxerat urbem,
 Et caput est populi, quod caput antè fuit.
 Ipse cruor posito nautis fluit unda colore,
 Sustinet, in famulo tergore, plana rates.
 Nera trahit titulum, medio qui flumine regnum
 Dividit, & vario tramite ducit aquas. (*2)
 Ultima, sub foliis pulchros imitantia vultus,
 Quæ frons, de cæso stipite, rapta dabat,
 Pignora restabant, properèque assurgere moles
 Saxeæ, de vero marmore, visa fuit.
 Addiderat moli pretium, quæ Daphnis in auro
 Vixit, & artificem dicere visa Jovem.
 Bella, Duces, quantumque foret stirps nobilis orbi,
 Cûi patuit terris Umbria tota suis,
 In seriem rediêre suam. Fundamina Mavors
 Condidit æternò, non ruitura, locò. (*3)

§. XIV.

Neapolis Umbriæ interitu, Martisque se-
vitie admonita Deos consulens pro Duce, qui
interitum suum prohiberet, jubetur tumu-
lo & arbori monstrata, unde Ducem speraret, sacri-
*ficare (*4)*

INterea tacitos vertebant tempora soles,
 Tempora, quæ rabiem non posuere suam. Ve-
 (*) Est Umbria, seu Ducatus Spoletanus in ditione Pon-
 tificia, cujus caput Spoletum, arce, & opibus clarum. Natus
 est hunc Ducatum Mundilla: ubi primus Ursinos fundavit,
 quorum ibi adhuc aliqua monumenta exstare per (*2) Columnam
 indicamus. (*3) Nera est fluvijs Umbriæ (*4) Cajus Flavius, Ur-
 sus, Ursinos in Neapolitanû Regnû fervente undiq; bello induxit.

Veliferæ tumidâs errabant fluctibus arces,
 Et Triton cecinit bella paranda mari.
 Res nova pacis erat meminisse; nec otia nomen
 Tum poterant, pulsum fulmine, nôsse suum.
 Ipsa gemens querulas regina Neapolis urbes,
 Visa fuit, populi vulnere, velle mori.
 Regna minor numerat, si quæ tum regna fuêre,
 Jura dabat populis, sed sinè lege, furor.
 Sæpe Deos, memini, placidos meritura rogabat
 Cur foret, at meritâs grandior, ira Diis,
 Exilium petiit, quod erat petiisse levamen,
 Orsâque sic timidæ solvere vocis iter:
 Pone modum res digna Jove est, posuisse, furori,
 Me minor, adde moras, vel magè funus ero.
 Pars fueram dominæ posito cûi Numine Taurus,
 Dicebas: lachrymis desine rapta Jovi es.
 Brachia dilectæ, quæ nunc quoque tendo, probâras,
 Dic mihi, tu lachrymis desine, cura Jovi es.
 Styx quoque, ne miseræ lachrymis pars ultima desit;
 Ut peream (pereò si cupis) arma movet.
 Sacra tibi (moveare tamen) fuit Italia tellus,
 Non bene, quod sacrum, quæ Jove digna, cadunt.
 Multa tuli, cur plura feram, quæ plurima dudum
 Sustinui, nullo tela vetante Deo.
 Aut ego, ne moriar toties, semel arma capeßsam.
 Inque meum, rabie lætior, ibo latus;
 Aut caput (inde pii titulum tibi sumito) fulmen
 Ambiat, & trifida membra resolve manu.
 Ultima si restant, mihi semina deme querelis,
 Quæ precor è miseris præmia victor habes?
 Annuerat, non semper amat sua fulmina numen,
 Et Jovis hæc, tonitru teste probârat amor.
 Nata diem revoca, discrimina corrige voti,
 Inquit, fausta, licet fletibus usa, leges.
 Liba dabis tumulo, melsémque appone Sabæam,
 Quà maris Ausonium verberat ira solum?

Et vitam tumulus, (nec enim sine Numine novi)
 Et reddent dominum perdita thura Ducem.
 Ara patet Marti, sed habet quoque Jupiter aras,
 Par mihi, quæ Marti victima cæsa, cadet.
 Quod pateris (patiare tamen) pia fata mereri
 Debuit, & tutò condere regna locò.
 Arbor ubi geminûs fert læta cacumina ramis,
 Illa tui gemitûs digna trophæa feret.
 Spondeo de tumulo vitam, de funere Regem,
 Qui novus Urfinos det tibi semper avos.

§. XV.

*Neapolis jussa exequitur; Cajus, Flavius,
 Ursus, ex tumulo oritur, qui immissum à
 Neptuno ob violatam ab Umbria Mundillæ
 arborem monstrum debellat, Gravinamque
 jussu vaturn Draconi marino in scopulis
 expositam mercedis locò in sponsam ac-
 cipit. (*) Vide Synop. N. 3.*

Jussa facit Superum, dat dona Neapolis igni,
 Vincere certa stygem, vincere certa Deos.
 Liba rogos ornant, cadit hostia victa bipenni,
 Plebs stupet, & multo consonat aura viro.
 Illa preces iterat, precibus simul addidit imbres,
 Se quibus inflecti Numinis ira sinat.
 Ecce repente Ducem vivis revirescere flammis,
 Et videt, & visò plebs salit acta Deò.
 Flamma dedit Cajum, veterique è funere vitam,
 Reddit odoratò flammea scena rogò
 Æmula fit Marti facies, frons æmula Divis,
 Vifa, vel hostiles vincere docta manus.

Est

(*) Est Gravina Ducatus in Regni Neapolitani Pro-
 vincia, terra Bariana dicta.

Est Umbo manibus qui jam miracula centum;
 Attulit, & centum fit sacer ille viris. (*)
 Æra ligant pectus, summo stat vertice cassis,
 Mars prope, sed deerant nomina, visus humi est.
 Aëra clamor habet, mutas stupor arrigit undas,
 Sentiet hæc hostem, quem stupet unda, suum.
 Ira vetus Thetides, madidumque hortata Parentem,
 Jusserat ultrices per mare ferre manus.
 Monstrum saxa vomunt, torto pars angue rigescit,
 Ima canem referunt, cætera piscis obit.
 Reddiderat (vates monuere) Gravina pericli
 Pignus, & infastæ est præda parata feræ.
 Digna thorô Superûm Virgo, non digna catenâs,
 Nî quibus assvevitnectere corda Venus.
 Sæpe preces vultu memorat, qui fulmina retro
 Vertat, & iratas sub juga mittat aquas.
 Igne satus vidit, visæque cupiverat ignes,
 Fit sibi, quô caleat Virgo ligata, rogos.
 Tum sic orsus ait: faciam rudimenta futuri,
 Quanta, sub angusto pectore, clausa latent.
 Sit mea, conticuit; nec enim mora plura sinebat,
 Cùm fera tartareo persecat ungue fretum.
 Accipiunt leges, & tantæ pignus arenæ,
 Sanciit ex omni plebe vocata fides.
 Flavius arreptô tum vulnerat aëra ferrô,
 Addidit arma suos, quô fuit ille, rigor.
 Plumosum sistit capiti modò cassidis æquor,
 Nunc dominum torvo cinxerat ære latus.
 Vix suos, at superûm, quorum de munere vixit,
 Credidit iratis nobile corpus aquis.
 Terga premit ponti, nec quo mare pondere fluctus;
 Dividat, aut cupiat cedere, cura fuit.
 Vis erat, ut nullas gradiens mergatur in undas,
 Sed premeret, certo pondere, victor aquas.

D

Ur-

(*) Centum præclaros Belliduces ex Urfinis designamus. Vide Synop. Num. 4.

Urget amor prædæ, sed amor magè Virginis urget,
 Utraque spes decuit, sed tamen ista magis.
 Jam prope crudeles monstrum patefecit hiatus,
 Et, moto veluti fulmine, murmur agit.
 In scopulum (focus ille fuit, quò Cajus amaret)
 Quâ licuit propera se fera librat ope.
 Flavius arma manu tentat, discussaque nervis,
 Addidit extremò, non sinè cæde, locò.
 Astra pavent fremitu, roseis vomit ilia serpens
 Fluctibus, & revocant tergora læsa cutem.
 Colligit in spiram, mediæ curvamina caudæ;
 Dum viso timidas sanguine tingit aquas.
 Vulgus in attonitas animabat littora voces,
 Non tulerant legem verba, nec ordo locum.
 Pars metuit victi titulum; victoris habebit
 Pars ait, hinc dubios fors facit esse viros.
 Donec in adversas torquens hastilia fauces
 Flavius, indomitæ sedit in ore feræ.
 In scopulum cervix, quò se sua corda ferebant
 Concidit, & totò robore saxa quatit.
 Ultima, quâ licuit, petiit moritura Gravinam
 Ira, sed abscedens vita negavit opem.
 In lucris numerat monstrum, lucrisque Gravinam
 Addidit, & gemino munere dives ovat.
 Utraque digna peti, sed erat magè dignior illa,
 Quam Venus, ut vincat, jusserat esse feram.
 In saxum jam pectus abit, saxoque solutam
 Sub cor, captivæ more, venire jubet.
 Gloria bina fuit prædam, sponsamque mereri,
 Hæc pugnæ causam præbuit, illa locum.

Pro-

Ne mirere nos Cajo Flavio Urso statim attribuisse Ducatum Gravinæ, quem modò Ursini Clientelari nomine possident; cùm antequam moderni Ursini hujus titulum Ducatus receperint, in Neapolitano regno Majores jam illorum aliquid ex illo Ducatu sub alio nomine habuisse credantur.

Protinus aëreos repetit plebs læta penates
 Vocibus, & scissa daphnide ferta parat.
 Ille Patris titulos, meritos vovet alter honores.
 Quisque freti, magno murmure, castra secat.
 Sic generum, linquit, sortita Neapolis æquor,
 Lætâque dat timidis dona Sabæa focis.
 Vincula quæ posuit, sensit nova vincula virgo,
 Dum petiit sponsi pectora casta sui.
 Quam fera non valuit, vicit tamen arte cupido;
 Hoc potuit digno Marte Gravina peti.
 Junxit hymen geminos, & fœdere jussit eodem
 Jungere (digna diis vincula) corde faces.
 Sic bene pugnârant binæ miracula formæ,
 Hic memorat Paridem, Tyndaris illa fuit.
 Prælusit, stirps quanta foret, gens quanta futura est;
 Quæ nova de Cajo semina nata trahit.

§. XVI.

*Perseus auditis ex Fama Caji Flavii laudibus indignatus, vindictam sumere cogitat.
 Invitantur ad Nuptias Flavii Cognata
 Ursinis Regna.*

Rumor, ut est nulla constrictus lege silendi,
 Solverat acceptam garrulus ore tubam.
 Æra canunt pugnas, junctosque viraginis ignes,
 Et nova Cephææ prælia magna nurûs.
 Est sacer inquit Hymen: mandatâque nota resolvens,
 Convocat adscriptas in sacra festa Dear,
 Se modò Sarmaticæ, modò se sistebat Iberæ,
 Ære jubens lautas raucus adire dapes.
 Perseus, ut tantæ sonuit cava buccina famæ,
 Gorgoneas animat, lividus angue, comas.
 Quêis caput infremuit, condit sub corde colubros,
 Accipit herous tartara viva sinus.
 An mihi (sic fatus) memores Cephæia lauros
 Tolleret, & à pretio fama repulsa suo est?

Sunt quoque, quas metuas, animis cælestibus iræ,
Has malè qui spernit, spreverit ille minas.

Fabula sim vatum, non sum tibi Fabula, Cai,
Error habet vates, vatibus ista licent.

Arma pari numero (liceat dubitare) tulisti,
Si tuleras, non tu, sed tuus urfit amor.

Ipse Jovis merui (quanta hinc mihi copia belli)
Aurifero (fastos consule) stare sinu.

Te cinis, & spreti fecère putamina ligni,
Scilicet ista suum laudet origo ducem?

Vix subisse sat est primæ præconia famæ,
Me bis, victoris nomine, fama canat.

Gorgonis arma dabit, revocent sua tela furores,
Bellua, si tamen hoc, bellua Cajus erit.

Est animus Cai, qui vix tibi suppetit, unda
Debuerat sceleri mitior esse minùs.

Sponsa dabit thalamos, dederit tibi Persus ensen,
Tæda decet Venerem, Persea tela decent.

Ibis in amplexus, quos tu tetigisse dolebis,
Aptior est thalamis victa Gravina meis.

Improbe, (sed vellem titulum meruisse scelesti)
Cede, patet bellis area magna tuis.

Aut tua (dent superi) rodam malè viscera ferrò,
Aut stringet, duro cortice, membra silex.

Astra fremant, minùs est: trifidò nî sydera telò
Te feriant, tanto est crimine pæna minor

Sic fatus, tremulos concussit Gorgonis angues,
Sydereámque super collocat arma domum.

§. XVII.

*Conveniunt Gallia, Italia, Hispania, Hun-
garia, Dania, Svecia, Austria ad Con-
vivium Nuptiale Gravina, & Cai*

Flavii.

Festus Hymen aderat, votisque petita Gravinae,
Apparat in tædæ fœdera sacra, dies.

Disfi.

Diffita Sarmaticæ, quas Fama fugacibus alis
 Vexerat, è reliquis fit comes Hunna Deæ.
 Gallia quanta fuit, sed erat tum maxima, divis
 Candidior, niveas picta ferebat opes.
 Saxonis augustò septeni Japidis aurò
 Cinxit (at omen erat) tristior ore, comas.
 Austria tum roseis nondum perarata lituris,
 Has, quino subiit vecta volucre, dapes.
 Dana soror Svecam patrio portata leoni
 Attulit, ut festi pars foret illa chori.
 Ultima (nam gravitas vetuit) fuit Itala tellus,
 Quam juncto cinxit sanguine multa nurus,
 Quælibet in numerum meruit venisse Dearum.
 Nomina, formosas quælibet inter, habet.
 Jus tamen hic livor, quod vix bene credere possis.
 Ingemuit, quamvis nollet, abesse suum.
 Unus amor formæ, quam si celebrare pararem,
 Aut Venus, aut species numinis ipse forem.
 Ut simul in graciles solverunt labra loquelas,
 (Singula sed poteras dicere verba rosas)
 Pars Cajo propior, pars officiosa Gravinæ,
 Laudibus, admisto pondere, solvit epos.
 Materiem jam monstra dabant, tragicæque catenæ,
 Quas leve, pro thalami spe, retulisse fuit.
 Pro lachrymis subeunt verso nova gaudia passu,
 Armæque pro victo lenserat angue Venus.
 Ipsa parens timido moritura Neapolis imbri,
 Colligit augustas lætior ungue comas.
 Vota parant sponsis, sobolis spem vota canebant,
 Quò socias, teneat mollior aura, faces.
 Luna suum posset mirari in Virgine vultum,
 Inque vicem speculi plena videre genas.
 Si mutet Cytherea virum, gelidòque relicto
 Marte, velit tædis urere corda novis,
 In Cajum referet studium, quem Diva recuset
 Nulla, sed in thalamis optet habere suis.

Itala tum foci castis amplexibus hærens,
 Ista, verecundo sed tamen ore, dedit.
 Jungite jam geminas (risit) par nobile tædas
 O utinam sponsæ pars ego parva forem!
 In seros (fiet memini) succresce nepotes,
 Ille Deos videat, gignat at illa Deas.
 Hac de stirpe petant regalia sceptrâ maritam,
 Regia vel natis vincula nectat amor.
 Cæsareis hoc lecta mari se gemma coronis,
 Aptet, & è folio nomina magna trahat.
 Bella duces videant, decernat Roma triumphos,
 Hinc sibi progenitos sentiat orbis avos.
 Dixerat, & tantis arsit Dea singula votis,
 Quælibet in pariles solverat ora modos.

§. XVIII.

Jupiter, Juno, Pallas, Venus in Convivium veniunt, Cajo Flavio Gravina, cæterisque Regnis dona offerrentes. Vide
 Synop. Num. 4. & 6.

Jam prope festus Hymen, mentias ornare jugales
 Incipit, & positas jussit adire dapes.
 Cæus amat summum, lateri comes una Gravina est,
 Flamma micat junctio tutius ista rogò.
 Cætera jussit honor, quis nescio: turba Dearum
 Confidet, & notum cinxerat ordo locum.
 Itala decoctio celebrabat festa falernò,
 Quælibet officiis (sit satis) apta fuit.
 Cum nubes rapuere diem: sol perdidit ignes,
 Visa sub ætneo est carcere clausa domus.
 Corda timor tenuit, ne quod scelus esset amori,
 Aut veheret verso tramite Phœbus equos.
 En micuit (novitate stupent) domus amplior aurò,
 Dat laribus, semet pulchrior, aura diem.

Nubi-

Nubila se toto circumfudère cubili,
 Nubila, quæ tacitos clausa datura Deos.
 Utque dapes sensim pulchrô cinxère theatrô,
 Fassa, dabant patulo, numina tecta, sinu.
 Jupiter, (ast orbis fulmen) divina repandit
 Sceptra, tenet socium Diva marita latus.
 Iverat exutis Pallas viduata sarissis,
 Sed tristis, vetuit, ne comes iret avis.
 Pulchra Venus patuit, tenerum vehit agmen amorum
 Sunt quibus effictis ebria labra rosis.
 Convivas (quis non metuat) tetigère timores,
 Territa, læsa velut fulmine mensa stupet.
 Res, ut erat, non visa domo, sic visa stuporem
 Intulit, & dubio pinxerat ora metu.
 Jupiter orsus erat: parcat formido medullis,
 Deterfis revehant nubibus, astra diem.
 Herculeum mirabar opus, res digna Tonantis
 Laudibus, & poterat me Jove digna geri.
 Quam sociam nunc victor habes, dabit illa jugales,
 Illa meo meruit numine tuta peti.
 En cape (tum fasces Cajo, junctasque coronas
 Fascibus, unde legat regna futura dedit) (*)
 Ista tuæ (meruere viri, qui stemma sequentur)
 Et decus, & tantæ gloriæ stirpis erunt.
 Quidquid ego, sunt magna tamen mihi regna, gubernor,
 Urfinam deceant hæc quoque regna domum.
 Bis septem, quæ tristis hyems sua frigora solvit,
 Et subit arctoas sole jubente nives,
 Sydera, cognatis totidem ventura favillis
 Spondeo, quæ dignis ignibus astra beent. (*2)

D 4

Dum

(*) Intelligimus Romanos Consules, Senatores, Præfectos Sc. qui ex Urfinis prodire. (*2) Sunt omisiss illis, qui ab Aniciis deducuntur ex solis Urfinis 14. Sancti, quos sub totidem stellis in Ursa majori & minori exprimimus.

Dum posuit finem dictis, sua Juno resolvit
 Ora, quibus dicas vivere mellis opes.
 Illa ego cui primæ sunt festa jugalia curæ,
 Quæque novis propero vincula ferre thoris.
 Lucinæ voveo, sum pronuba, fidior ignes,
 Hæc erit in cunas promptior una tuas,
 Si qua nurus thalamos regnis adamata subibit,
 Cognatouque dabit sanguine pignus amor;
 Vivet, & in longos diffundet stemmata ramos,
 Stemmata, quæ properam non subitura necem.
 Tum Juno complexa manu duo ferta Gravinæ
 Adjiciens, rutilis jussit inesse comis (*)
 Excepit Cytherea Deam, multisque parata,
 Pauca, licet cuperet pluribus illa, refert.
 Munus amor poscit dum vos Venus una ligavit,
 Una dabit teneras dulcior ire faces.
 Sum Dea: sed vellem Cai tibi jungere flammæ,
 Es mihi pro gelido dignior ipse viro.
 Accipe (cor promit) primas de conjuge tædas,
 O fierem dominæ pars ego parva tuæ!
 Dana quater reddet (quatuor simul illa coronas
 In Danæ placidos jussit abire sinus)
 Regna, quibus junctos domus hæc sibi sumet amores
 Et feret Urfinis regia dona viris, (*)
 Sarmata (mucro manu patuit) Dea stemmata curet,
 Hæc tibi cognato pars erit una gradu. (*)
 Ista tui vultum referet data Gemma tricollis
 Hunna, petet Sponsæ pignora Bela suæ. (*)
 Nec tibi desit amor, tu felix Austria nube,
 Accedet patriis hinc Venus una Viris. (*)

Cre-

(*) Ob duplicem Regum cognationem initam tum per viros, cum per fæminas ex Urfinis (*) Urfinæ enim Principes 4. Danie Regibus erant desponsatæ. (*) Ob Agnetem Urfinam Primislao Poloniæ Regi. (*) Ob Gunegundam Belæ IV. Hungariæ Regi. (*) Ob Annam Austr. Hermannæ. &c. Vide Synop. Num. 6.

Crescite (fata sinent) longoque propaginis ævô
 Crescite, fœcundô par mihi dulce thorô.
 Iret in amplexum Cæi, juro cupidinis arcus,
 (Hæi mihi quanta forent gaudia) Diva Venus,
 Pallas, ubi dictis finem Cytherea canebat,
 Orsa fuit, svento pondere, pauca loqui.
 Multa Duces, quæis jura damus, quæis impero Pallas,
 Arma sub *Ursino* Principe digna ferent.
 Prælia magnanimô moturi quando Gradivô,
 Aut dabit oppositas hostis in arma manus ;
 Ipsa dero bellis, *Ursinæque* prælia victrix
 Si Dea, tot lauris sim satis æqua, canam.
 Ægæda porrexit : monitûque industria nubes,
 Sustulit ignoto, numina visa, gradu. (*)

§. XIX.

*Perseus convivium turbat ; fugiunt Deæ Reg-
 norum, solâ obsistente Perseo Saxoniâ, quæ
 in saxum versa, 7. lapidibus pro gemmis
 totâcem in corona (*2) manentibus. Gra-
 vin. sponsa defendens Cæjum læditur, ex cu-
 jus sanguine multæ, præcipue (*3) 40.
 elegantiores rosæ nascuntur. Vide
 Synop. Num. 6.*

Conticuère omnes, miratâque labra negabant
 Vocibus, ista stupor fecerat, esse viam.
 Ut tamen excussa pavor hic se nube remisit,
 Et sudos petiit mens fugitiva lares :

D 5

[Verba

(*) Ob tot Belliduces *Ursinos*. Vide Synop. Num.
 6. (*2) Intellige septem Duces Saxonie & (*3) 40.
 Cardinales ex *Ursinis*.

Verba volant mensis, sermo miscetur in unum,
 Quælibet in laudes Diva diserta redit.
 Ecce fragor laribus se tollit, nuntiat iras
 Perseus, & rapidò ruperat ense moras.
 Ter, quater ergò fores fremitu, sub nube coëgit;
 Pandere, divulsæ molesta, fræna feræ.
 Irruit, & mensas animò vitiante fatigat,
 Prælia, tela, fidem, tartara, bella, vocat.
 Pars ego syderei, Cajo sic fatus, Olympi,
 (Constitit, & nudas asperat ense manus)
 Si tantæ, mendax utinam, præconia laudis
 Fama (licet populo credere plura) canit,
 Aude aliquid ferrò: quæ monstra perire coëgit
 Dexterâ, sub dubiam conferat arma necem.
 Andromedam vicisse juvat; pars laudis adempta est,
 Dividet hæc timidum tristis arena forum.
 Diffugère Deæ, celeres timor addidit alas,
 Saxonis in noto perlitit una thoro.
 Dicere tum Cajo, quæ vix memoranda, parabat,
 Conscia, nudatîs ensibus, aura micat.
 Arma sonant laribus, fulgur vaga tela loqvuntur,
 Vincere quisque sui nominis audet ope.
 Ille Jovis memorat, quamvis sinè pondere, nimbos,
 Ilte, suos dederit numina quanta rogos.
 Jam prope converso scrutatus Perseus ictu
 Ilia, clamabat: vicimus, ille jacet.
 Sed contra modò, Cajo abît, tenet impiger hostem,
 Sævior audaci Persea Marte petit.
 Ultima fiat nostri, dixit, monumenta furoris
 Perseus, & dubiò desinat ira forò.
 Mox tacitus, quam saccus habet, se Gorgone munit,
 Et riget hostili forma parata manu.
 Saxonis, ut mulier vix est, quæ temperet iras,
 Prima loquax nimium Gorgonis ora subit.
 Hæsit in ancipiti vox non revocabilis ore,
 Saxaque, de vero nomine versâ, trahit.

Diriguère genæ, nova corpus pondera sensit.
 Induit impatiens, mollia membra filex.
 Sed septem (quia mitra dabat septena sub auro
 Saxa) refert dominos saxeæ forma viros.
 Hanc periisse videns nimium sibi fida Gravina est,
 Inque sui, poterat nolle, pericla volant.
 Jus vocat hospitii, divos testata Penates,
 Nî cedat, mulier garrula, tela parat.
 Arripit arma manu, torquensque è viribus harpen
 Perseus, adversæ verberat ora Deæ.
 Vulnèra pectus habent, tabòque meante Gravinam
 Deserit, & superos pervolat usque lares.
 Hanc cruor effusò pingit per corpora nimbò,
 Facta jubent Dominam vulnèra sæpe mori.
 Cura Diis fuerat: rubeum dant pectora florem,
 Multaque commemorat perflua vena Rotam.
 Flos quater in decimos porrexit stamina vultus,
 Dum retulit totidem flora pudica viros.
 Quos ego si memorem, licèt hos memorare juvare,
 Surgeret in nimium, quod leve carmen, opus.

§. XX.

Gravina () in ulnis Caji mortua in Ducatum sui nominis vertitur. Flavii Caji ensis in Laurum, cui plurium futurorum ex Urfinis, sed præcipua 4. Principum Romanorum, seu, Pontificum & Sanctissimi Nostri BENEDICTI XIII. effigies inerat. Cajus Flavius Ursus marore victus in diversas Provincias Conjugem suam Gravinam gemens discedit.*

Pla-

(*) Est Gravina Ducatus cum ejusdem nominis urbe in Regno Neapolitano, Materæ, & Cirenza adjacens, ubi etiam Ursini dominabantur.

PLaga furit sensim, capit incrementa nocendi,
 Grandius è vivo sanguine vulnus hiat.
 Vix dolor admisit: quòd vulnera facta maritæ,
 Flavius optatæ sisteret artis ope.
 Inde pares animò recipit de conjuge plagas,
 Vulnera vel renovat, vel facit omnis amor.
 Illa tamen, si quas habuit, sub pectore voces
 Colligit, & Superos sic moritura vocat.
 O utinam (sed parce, dolor jubet impie conjux,
 Nec scelus hæc, moriens quòd loquar, esse puta)
 O utinam rapidis fecissent numina monstris
 Jus in non meritum dentibus ire latus.
 Tum decuit patriæ (patriæ fortuna fuisset)
 Morte mea timidæ consuluisse plagæ.
 Ast ubi tela puer, nimium crudelia tela,
 Prompserat, atque thorum jussit inire Venus,
 Emorior, vahi cruda Venus, truciórque Maritò,
 Spes ubi vel primæ perdita prolis abest.
 Hoc deerat, quòd læsa cadam: mentita fidelem,
 Jacta (res digna est numine) Juno manum.
 Fulmina jurabas, nî sint ea ficta, Tonantis,
 Spemque dabas, si quæ spes fuit illa, throni.
 Ipse Deum Rector (titulò sed noxius istò)
 Quæ malè promisit sæcula longa, negat.
 I nunc, & cupidos de morte resume favores,
 Et patris, ex natæ funere nomen ama.
 Ultima, jam Cai peritura munera restant,
 Fac mea sub tumulo mollius ossa cubent,
 Addet amor versum, sic me memorare juvabit,
 Quò ferar *Ursinæ* gloria prima domus.
 Est aliquid teneros sensisse cupidinis arcus,
 Et nova furtivæ prælia nôsse Deæ.
 At Dea, quò placuit telò, me læsit eodem,
 Ut binò valeam, vulnere prompta mori.
 Parva tuam, moritura loquor, tegat urna Gravinam,
 Sit tamen illa tuus, quâ tegar, urna sinus.

Cajus in amplexus, lachrymâs quia lingua locuta est,
 Irruit, & trepidas contigit imbre genas.
 Res nova! sub manibus de corpore terra patebat,
 Déque sua venit conjuge mollis humus.
 Urbs caput est, noménque suum de conjuge poscit,
 Urbi forma fuit, pulchra sed illa, vetus.
 Mænia cassis amat, vivit de vertice turris,
 Pro viridi vincit jaspide colla lapis.
 Accipiunt geminas pereuntia lumina portas,
 Cum geminis faciunt auribus ora fores.
 Dextera sit *Barium* (*) contingit læva *Tarentum*, (*)
 Utraque sub domino terra futura suo.
 Inde pedem *Materæ*, conjunxerat, inde *Cirenza*,
 Proxima contiguâs utraque fixa plagâs.
 Quæque sub artifice latuerunt oppida filo
 Vestibus, aut famulâ promicuère togâ;
 Altior ex humili prorepserat ordo penatum,
 Sic toga multiplices, fert nova facta, lares.
 Nil sibi mors rapuit, forma vivente Gravina est,
 Inde Duci titulos, inde ministrat opes.
 Dirigit Cajus, nec quò se vertat habebat,
 Mens ubi consiliò, defuit ipsa suò.
 Nunc fugit, rediènsque super jacet oscula terræ,
 Ceu rapta à niveo mæsta columba virò.
 Nunc pede contremuit, ne tangeret ossa maritæ
 Impius, & feriat mortua membra gradu.
 Istud (ait) merui raptus de conjuge conjux,
 Ut Dominæ memores, pes premat iste, sinus.
 Sævus Hymen poteras nunquam suasisse jugales,
 I, temet victor prælia digna cane.

Cæsar

(*) Est Provincia in Regno Neapolitano in qua Gravina Ducatus est. (*) Aliàs Hydruntum, vel terra di Otranto, quæ Gravinam contingit. Hydruntum ejedits Saracenis, Ursinæ familie cessit, ut memorat Blaevius in Atlante.

Casa jacet, minus istud erit, sed crimine majus
 Est, ubi vel miseræ membra levare negas.
 Tolle faces Hymenæe, tuis cado victima telis,
 Me quoque post cladem conjugis ense pete.
 Exsatura, cognovit amans tua tela, furores,
 Jam poteris gemina pulchrior esse nece.
 Ergo vagus toto, lachrymâs comitantibus, orbe;
 Dimidia solum parte relictus agar.
 Ultima submotæ tum tendit brachia terræ,
 Quam voluit castis, tangere posse, genis.
 Cum ferrum, quod cinctus, erat vagina recusat,
 Et cadit in notam pendulus ensis humum.
 Se levis (en mirum dictu) sustollit in altum
 Laurus, amans foliis pulchra trophæa suis.
 Ut capulum (pes namque fuit) nova terra momordit,
 Arbor ab enato surgit opaca loco.
 Est viror in ramis, coma porrigit alta cacumen,
 Summa, viri species, sed gravis illa, tenet.
 Ruga decora fuit, dederat frons Majestatem,
 Pallada, qui dignus Principe, vultus amat.
 Per crines triplici mitra se libraverat orbe,
 Aurea cui pretium littera scripta dedit.
 Post quatuor Dominos Ursinæ gentis, amabit,
 Hoc quoque, si veniant tempora, Roma Caput.

§. XXI.

*Roma futurum Principem suum intelligit ex
 URSINIS ab Historia Poëtica: dein clamore fe-
 stivo populi ob electum à Patribus VINCEN-
 TIUM MARIAM URSINUM excitata, verita-
 tem sibi ostensorum agnoscit, deque eo
 electo breviter gratulatur.*

Desine jam lachrymas posito reviresce, dolore,
 Accipe, sub viso Principe, Roma caput.

Ursi-

Ursinum memoro, cujus meminisse, Latinis,
 Pars placidæ (faxint Numina) sortis erit.
 Roma (favent Superi) pietas te Principis ambit,
 Cujus eris tantum nomine, Roma minor.
 Ausonias cumulabit opes, dabit ille triumphos,
 Et revehet formæ tempora prima tuæ.
 Colliget omne decus, si quod superesse videbit;
 Quod non *Ursinos* antè decebat avos.
 Temporis adde moras: disces de Principe, quantum
 Quod te Roma regat, debeat esse Caput.
 Non aberit pietas, sed erit ~~vel~~ maxima Regi,
 Lætior ergo tuas indue Diva genas.
 Quidquid habes, (sed habes⁹ quàm plurima) majus ⁹cellus
 Reddet, ut æternum gloria currat iter.
 Invideo tibi Roma (nefas vix livor habebit,) ⁹
 Est animò pietas ista probanda tuò.
 Sit satis: *Ursina* Princeps de stirpe paratur,
 Qui vincet factis tempora prima suis.
 Talia finiêrat Mater, fragor excipit urbem
 Pervius, & multò consonat aura virò.
 Pauca Deæ, vetuit tempus, dictura parabat
 Roma, sed ex oculis scena reducta fuit.
 Undabant populi; resonat clamoribus æther,
 Qui jubet extersa vivere nocte Deam.
 Audit vota Patrum, dubiam cecidisse sub urnam,
 Et positò litem conticuisse forò.
 Hinc ubi sollicitis se fama resolverat alis,
 Dignaque, de lecto Principe, verba canit;
 Lætitiis animum recreat, nec ficta soporis
 Gaudia, quæ sensit, credidit esse sui.
 Risit, & adductis pandit sua vota labellis,
 Quæ mea, dum prohibent tempora, musa tacet.

*Vive igitur nescio an sancta ma-
gis, an illustris URSINA Domus in
BENEDICTO; & quæ tot sæculo-
rum ambitu æternitati pugnare videris,
esce Orbi in solatium, Regibus in
gaudium, populo in felicitatem. Por-
rige magnitudinem tuam ultra, si va-
les; & Europam complexa totam ed
progredere, quod nec annalibus, nec
memoriæ ultra ire licebit. Te Orbis
totus optabit immortalem; Te Italia,
& quidquid Tui est sanguinis dicet
prodigium, ut fortunâ hominum prope
excedens terminos, eorum venias in nu-
merum, quorum nec meminisse licet,
nec gesta produci possunt citra peren-
nitatem. Vergent sæcula, quæ semper
magna transmittes, & tum demum de-
sine, cum emoti Orbis cardines & for-
tunæ dabunt terminum, & hu-
manæ afferent vitium socie-
tati.*

N O M I N A O F F E R E N T I U M.

Illustrissimus GABRIEL BALASSA L. B. de Gyarmath, Arcium Kékkő, & Vágh-Besztercze perpetui ac Hæreditarii, ex Comitatu Trenchinienſi Seminarii Mariano-Szelepcs. Conviſtor.

Illustrissimus CASPARUS PONGRATZ, L. B. de Ovár & Szent-Miklos Hungarus Tyrnavienſis ex Comitatu Poſonienſi.

CHRISTIANUS PALUSKA de Aranyos-Maroth, Perilluſtris Hungarus Poſonienſis ex Comitatu Poſon. Seminarii Mariano-Szelepcs. Conviſtor.

MAXIMILIANUS PALUSKA de Aranyos-Maroth, Perilluſtris Hungarus Poſonienſis ex Comitatu Poſonienſi Sem. Mariano-Szelepcs. Conviſtor.

STEPHANUS JESZERNICZKY Prænob. Hungarus Bahonienſis ex Comitatu Poſonienſi, Seminarii Mariano-Szelepcsénian Conviſtor.

ANTO.

ANTONIUS MAKRIPODARI Prænobilis Hungarus Cziferiensis ex Comitatu Posoniensi.

CASPARUS HRABOVSKY Prænobilis Hungarus Trenchiniensis ex Comitatu Trenchiniensi.

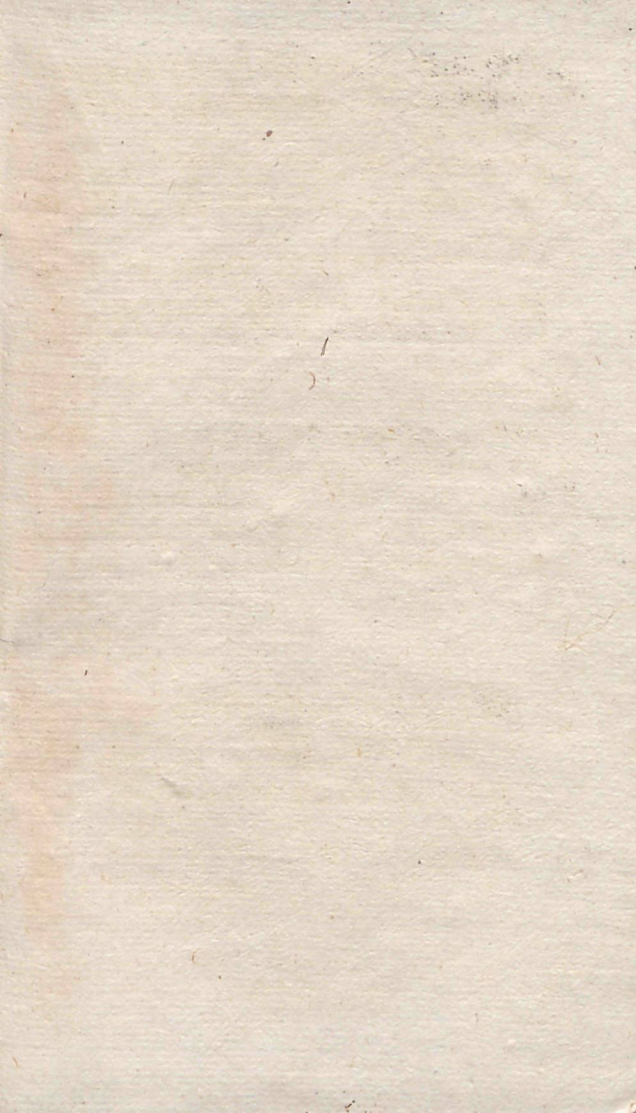
MICHAEL KEREKES Prænobilis Hungarus Nagy-Szarvensis ex Comitatu Posoniensi Seminarii Mariano-Szelepcséniani Convictor.

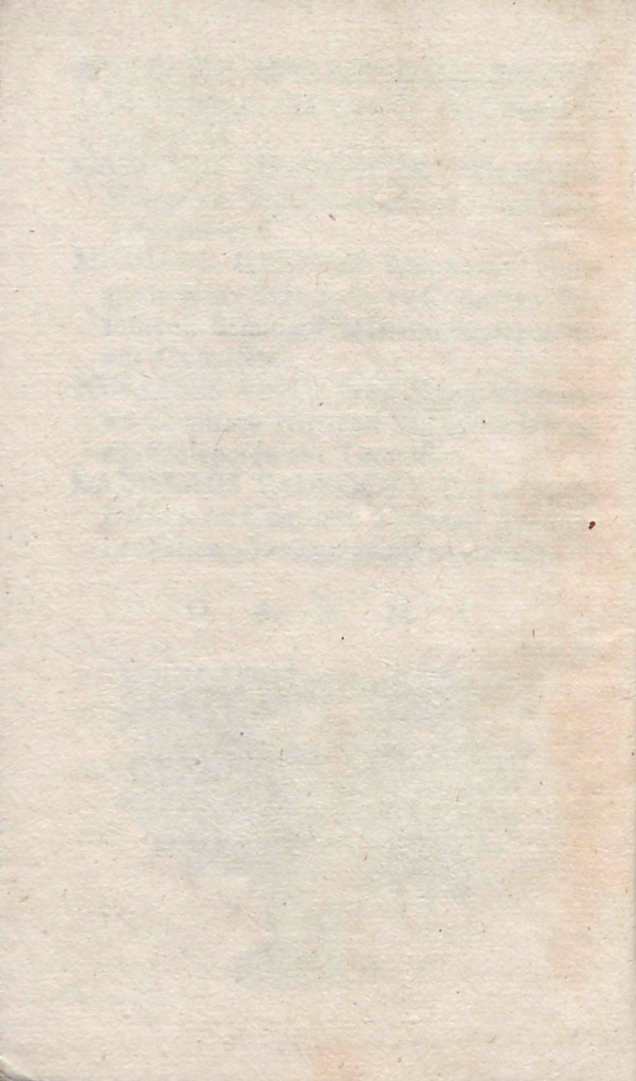
IGNATIUS VISKY Præn. Hung. Vitkocz. ex Comitatu Nitriensi Seminarii Mariano-Szelepcséniani Convictor.

LADISLAUS TARNOCZY Præn. Hung. Lelócz. ex Comitatu Nitriensi Seminarii Mariano-Szelepcséniani Alumnus.

O. A. M. D. G.

www.books2ebooks.eu